

ንትግራዎት ኣምሓርኛ መምህራ ኪኸውን

ብትግሀት

አባ ዮሐንስ ገብረ-እግዚአብሔር

አተሰናደወ

መዝገብ - ቃላት

ትግርኛ - ኣምሓርኛ

Ethiopian Dictionary

Tigrigna - Amharic

አሥመራ ፲፱፻፵፰-፵፱ ዓ.ም

NIGUSS
DIGITAL LIBRARY

መዝገበ-ቃላት
ትግርኛ-አምሐርኛ

Ethiopian Dictionary
Tigrigna-Amharic

ንትግራዎት አምሐርኛ መምሃሪ ኪኸውን
ብትግሀት
አባ ዮሐንስ ገብረ-እግዚአብሔር
እተሰናደወ

ቤት ማኅተም አርቲ ግራፊክ ኤርትራያ
አሥመራ ፲፱፻፵፰-፵፱ ዓ.ም

የክብሩ አንዳርጋቸው መሳይ የኢትዮጵያ ን.ነ.ቀ.ኃ. ሥላሴ እንደራሴ ቃል።

አሥመራ የካቲት ፲፱ ቀን ፲፱፻፵፱ ዓ.ም

ለአባ ዮሐንስ ገብረ እግዚአብሔር

በአማርኛና በትግርኛ ቋንቋ ያሰናዱትን መዝገበ ቃላት ስመለከተው ከዚህ ቀደም ይኸንን በመሰለ ጥንቃቄ ከአንድም ኢትዮጵያዊ መምህር ተሰናድቶ አይቼ አላውቅም።

የአባቶቻቸውን ቋንቋ በደንብ ለመረዳት ለሚፈልጉ ሁሉ ይኸ እርስዎ ያሰናዱት መዝገበ ቃላት የሚሰጠው አገልግሎት ከፍ ያለ እንደሚሆን አምናለሁ።

አስጀምሮ ላስጨረሰዎ አምላክ ምስጋና ይግባው እርስዎንም በሚአደርጉት ሕዝባዊ አገልግሎት ትውልድ አይርሳዎት።

ቃል ክቡር መራህ መንግሥቲ ኤርትራ

ደጃት አስፋላ ወልደ ሚካኤል።

እቲ ፍላስፋ ንርእስኻ ፍሰጥ (nose te ipsum) ቢሉ ኬዛኻኸር ሐደ ሰብ ንርእሱ ናይ ምርመራ መደብ ገቢሩ እንተድኦ ተላዲሉን ተመራሚሩን አስተውዲሉ ናይ ብምሉኡ ፍጡር /ወዲ ሰብ/ ሞያን ጉድለትን ክእለትን መጠንን ተጠቓሊሰን ስለ ዝረኸብን ንርሑቕ ከይከደ ኪርድኦ ዚኸእል ከምዝኾነ ንምግላጽ ኢዩ።

ከማሁ ድማ ቋንቋ ናይ ሐሳብ መግለጺ ስለ ዝኾነ ናይ ርእሱ ቋንቋ እተድኦ ፈሊጡ ኣብ ቤቱ ተቐሚጡ ናይ ካልእ ዓለም ነገራት እውን ኪፈልጥ ይኸእል ቋንቋኡ ዘይፈልጥ እንተድኦ ኮይኑ ግን ናይ ገዛእ ታሪኽ ከይፈለጠ ካብ ባዕዲ ዚልቅሐ ቋንቋ ኮነ ፍጡት ኣብ ገምገም ውሒዝ ከም እተሰርሑ መሠረቱ ዘይጽኑዕ ቤት ይኸውን።

ንምሳሌ ሐደ ሰብ ኣብ ናይ ዓዱ ቤት ትምህርቲ በሲሉ ናይ ቋንቋኡ መንፈስ ዕመቑን ስፍሒን /ወርዱን ቁመቱን/ አደላዲሉ ፈሊጡ ካልኣት ቋንቋታት ንምጽናዕ ኪልዓል ከሎ ነቲ ናይ ካልእ ሀገር ቋንቋን ሰዋሰውን ብቐልጡፍ ይርድኦ እም እቲ ነቶም ካልኣት ዓመታት ዚወስደሎም ንዓኡ ቁሩብ አዋርኅ ይወስደሉ ፍልጠቱ ከዓ ድልዎል ይኸውን። ቅድሚ ቋንቋኡ ቋንቋ ካልኣት እንተድኦ ተሚሂሩ ግን እቲ ዝ ተማህሮ ቋንቋ ምስቲ ናይ ሀገሩ ቋንቋ አሰማሚዑ ኣብ ስራሕ ከውዕሎ ዘሎዎ ዳዕሪ ከቢድ ስለ ዝኸውን ዝበዝኅ ጊዜ ምስ ሕዝቡ ከይተረዳድኤ እቲ ፍልጠቱ ንሱብ ከየለቅሑ ጥራሕ ዘይኮነ ፍልጠቱ ከይተፈልጠሉ ይኅልፍ። ብዝተረፈስ ሐደ ሰብ ቤት ኪሰርሕ ከሎ ብክዳኑ ጀሚሩ ናብ መሠረት ምስራሕ እንተዚሓልፍ ምኾ ነሉዶ? መሠረት ብዝከውንተሉ ጊዜ እቲ ዓምድታት ከም ዝነቐነቐ ዝተፈልጠ ኢዩ።

ቋንቋኡ ሐደ ዝኾነ ሕዝቢ ብኸለንትናኡ ይኅብር ይሠምር ይወሐሐድ ልክዕ ከም ሐደ ሥድራ ይኸውን ናይ እዚ ፍሬኡ ከዓ ምምዕባልን ምብልጻግን ኢዩ ብቋንቋ ዘይምርኻብ ግን ሐደ ዓጽምን ሥጋን ከሎኻ ብምክንያት ዘይምስም ማዕ የጓኒ የረሐሐቕ ይፈላሲ ንሱ ድማ ብመንፈስ ኮነ ብሥጋ ንኸይትምዕብል ዋና ዕንቅፋት ይኸውን።

እምበአርክስ ንዚ ጉድለት ዚ ኪፍውሱ ካብ ዚኸእሉ መድኃኒት ሐደ ኤሪ እቲ ቀዳማይ ቦታ ኪሕዝ ዚግብኦ እኳ ክብል እደፍር መዝገበ-ቃላት ብምጃኑ ዝኸብሩ አባ ዮሐንስ ገብረ እግዚአብሔር ፍርቂ ዕድሚኡም ዜጥፍኡሉ ዓቢዩ

ናይ ፍልጠት ብልጭታ አንብብቲ ከም ዚጥቀሙሉ አኣምን ናይ'ዚ መጽሐፍ'ዚ ትሕዝቶ ዕብየቱን ጠቕሙን ባዕሉ ስለ ዝመስከሮ ምዝርዛር አየድለየንን።

እዚ እቲ ቀዳማይ መዝገበ-ቃላት ብምጳኑ ፍስሐቱን ቅውም ነገሩን ብም ምልካት ናይ አባ ዮሐንስ ጻዕርን ትግሃትን ትዕግሥትን ትዕግሥትን ዚምስክር ኢዩም ደቂ ሀገሮም እቲ ባሕርያውን መንግሥትውን ቋንቋኣም ብምፍላጥ ኪጥቀሙሉ ናይ ዚብል ትምኒቶም ፍሬኡ ክርእዩ ብልቢ እምነየሎም።

የሰላምታ መቅድም።

ና- ላገራችን አይጠቅማትም የቋንቋ ብልጥግና
አንድ ንጉሣዊ አፍ ብቻ ይበቃታልና።

ል- ቋንቋ ሲፋሰስ ልብም ይራራቃል
ጉዳቱ ይበዛል መከዳዳቱም ያጠቃል።

ም- ቋንቋ ሲበዛ ለምን ይጠቅም
ባቢሎናውያን የተረገሙበት አይደለም?

ሥ- ይበቃናል ከተባለ አንድ ንጉሥ
ዲያለክቱም ይጠረግልን የቋንቋ ጉሽ።

ን- በባዕድ ቋንቋ ብቻ የምትከራ ስትሆን
የታዘብህ ሁሉ ሞኝ ነው ይልህ የለምን።

ራ- ተሁሉ መቅሰም ቆንጆ ነው እንደ ቢራቢራ
ዳሩ ግን የራስህን ከተገነዘብክ ነው የሚያከራ።

ት- የደነቀኝ በባዳ አንደበት ስተንጋገር መኮራት
ይልቅ ልታፍርበት በተገባህ ለዘዴህ ውርደት።

ይ- ባለባበስህም ኩራ ቋንቋህንም በደንብ ተማር
እሱ ነው የሚያከራ ይልቅም የሚያከብር።

ል- ኃይሌ አባ ጠቅልን ተከተል አርአያን ሰጥቶሃል
ጭንጨፎ አማራ ነው አረሞን ያሚያበቅል።

ድ- ኃይሌ ሰው ነው ከናንዳርጋቸው ብትወደድ
ሆነ ብሎ የፈጠራቸው የሥልጣኔ ኹዳድ።

ር- ኤረ ሰው ነው ኃይሌ ከናንዳርጋቸው ክቡር
አጣምሮ የፈጠራቸው ቅዱስ እግዚአብሔር።

ሙ- ያሁን አይደለም ታውጆዋል ከቅድመ-

እልፍ ብለህ እይ ታትሞልሃልና በመቅድሙ።

ያ- ብዙ ቋንቋ አያሻትም ላገራችን ኢትዮጵያ

ባንድ ቃለ ወንጌል የሰበኳት እነ ማቴዎስ ሐርያ።

ሀ- የትግሬ ግጥም ነው አትናቀው እባክህ

ሳያንስ ያደገ የለምና ተወው ይድረስልህ።

ሓ- ልረሳው ብያደለም ለደጃች አስፍሐ

የሕዝብ ሁሉ ፀሐይና ፍሥሐ።

ት- ተመስገን ፈጣሪ ያደልኸኝ ውጤት

አንዳችም ባልቻልኩም አላንተ ረዴት።

ት- ውዳሴ ለጌታ ነው ኤረ ስብሐት ስብሐት

እንኪያውስ አሜን ይበሉ የሰማይ መላክት።

ከአ.ዮ. ገ. እ.

ብናይ ርቱዕን ቅዱስን እግዚአብሔር

ሕያውነት።

ብናይ ኤርትራዊ ሙሴና ንጉሠ-ነገሥታት

ኸግንነት።

ብናይ እዙ በዓል ታሪኽ ዘይማረኽ ሕዝባ

መንፍዓት።

ብ፩ መስከረም ፲፱፻ን ፵፭ ዘይርሳዕ

ዓመት።

ንኤርትራ ዐድና ነዛ ብቐረባ ጊዜ ሐራ

ዝወፀኤት።

ብ፳፬ መስከረም ናይ ፲፱፻ን ፵፭ን ገጽ ንጉሣ

ዝረኤት።

ምስ እታ ጥዕምቲ እኖኣ ኢትዮጵያ ከዓ

ንክትመላኸት።

ነዙይ መጽሐፍ እዙይ አቕርብላ አሎኹ

ገጸ በረኸት።

ለክቡር ካህን እጉዮ አባ ዮሐንስ ገ. እግዚ

እጅጉን እንደ ምን ነዎት?

እኔ ምስጋና ይግባውና በጤና ነኝ።

ጥቅምት ፲፭ ቀን ፲፱፻፵፱ ዓ.ም በጻፉልኝ ደብዳቤ ስለ መዝገበ-ቃላት ሲናገሩ በብጹኦ አቡነ ኃይለ-ማርያም ካሕሳይ ካቶሊካዊ ጳጳስ ዘአዲስ አበባ ትጋት ከተተከለው ማተሚያ ቤት ተስማምተው ሊያሳትሙት ስለ ረዳሁዎት ምስጋና ሲያቀርቡልኝ መጻፍዎ ታትሞ ወደ ማለቅ ግድም መሆኑንም ስለ ገለጡልኝ ብዙ ደሳለኝ። እንኳን ፍጻሜውን ለማየት አበቃዎት እያልሁ የልብ ምረቃየን ሳቀርብልዎት ለኢትዮጵያ ሕዝብም እንደ ምኞትዎ ባንድ ንጉሣዊ ቋንቋ ባንድ ፍቅር በሙሉ መስማማት ላንድ ሰንደቅ ዓላማ ላንድ ንጉሠ-ነገሥቱ እያገለገለም ለበለጠው ሥልጣኔ ያብቃው እያልሁ ጥልቅ የሆነ ምረቃየን ለማቅረብ የገጠመኝን ምክንያት ላሳልፈው አልፈለግሁም ሊያመልጠኝም አልፈቅድም።

እኔም ባለቆቼ የተሰጠኝ ያዲሱ ጉዳም ከነ ቤተ ክርስቲያኑ መመሥረት ከባድ አላፊነቱ ተዋግዶልኝ ዘለቄታውን እንዳይ ዕድልዎንም እንድለብስ በቤተ ክርስቲያኑ ባል ደረባ በመድኃኔ-ዓለም ታዳጊነት የሙጥኝ ብያለኑና ባ'ማላጅነትዎ ያስትውሱኝ

ባይ

ተልብ አፍቃሪ ወንድምዎ
አባ ተወልደ-መድኅን ዮሴፍ
ያዲ ግራት ጉዳም አለቃ።
ጥቅ: ፲፱ ቀን ፲፱፻፵፱ ዓ.ም።
-ዳዲ ግራት-

ናይ ምልክታት ትርጉም

ሐ- ሐማሴን ማለት።

ር- ርኡ ማለት።

ሠራ- ሠራዩ ማለት።

ሸ- ሸዋ ማለት።

በአም- በአምሳል ማለት።

ትግ- ትግረ ማለት።

ትግ- ትግራይ ማለት።

አምሐ- አምሐርኛ ማለት።

ዐረ- ዐረብ ማለት።

ዐጋ- ዐጋመ ማለት።

ጐን- ጐንደር ማለት።

ጐጃ- ጐጃም ማለት።

ጋ- ጋላ ማለት።

ግዕ- ግዕዝ ማለት።

ፅር- ፅርእ ማለት።

ፈረ- ፈረንጂ ማለት።

() ቅድሚት ንዘሎ ምሥጢር ምልክት።

()- ድኅሪት ንዘሎ ምሥጢር ምልክት።

አንብብ ! ::

፩- ዓሠራርዓ መዝገበ ቃላት፡- ናይዙ መዝገበ ቃላት እዙይ አሠራርዓ ከመ ኩሉ ዓለም ገርሂ ብዝኾነ አገባብራ ብናይ ፊደላት ተራ ኢዩ ተሰናዲዩ ዘሎ። መዝገመሪያ ግዕዝ ኅደር ካዕብ ደኅር ሣልስ ራብዕ ወቦዘ...በቢድምም። በቢድምም ማለት ከዓ ሀ- ክሳብ- ሆ ሐ- ክሳብ ሐ ን- ክሳብ ኅኖ ለ- ክሳብ ሎ ሙ- ክሳብ ሞ ወቦዘ... ማለት ኢዩ። እዙይ መበሊዩይ ከዓ ካብቶም ቅድሚ ሓዚ ንቋንቋታት ዘመድኅሩ ቅድሚ ክቡር አባ ባትማን አልአዛራዊ ፈረንሳዊ ካህን ካብ ካልኣት ከምዙ አገባብራዙይ ዝገገምረ የለን ከመይሲ ካልኣት ብሐሳብ ግዕዝ ወይ ብግዕዝነቱ ኢዩቶም ዘሰናደው

ብግዕዝነት	ማለት	ንምሳሌ	ላሻ
“	“	“	ለሹብ በለ
“	“	“	ሊቕ
“	“	“	ልቆ
“	“	“	ለቐሐ
“	“	“	ልቐሕ
“	“	“	ለቐለቐ

ብግዕዝነቶም	ሐሳብ	እንክንብብ	ለሻ
“	“	“	ለሽበ
“	“	“	ለቀ
“	“	“	ለቀ
“	“	“	ለቀሐ
“	“	“	ለቀሐ
“	“	“	ለቀለቀ

ቢልካ ብግዕዝነቶም ሐሳብ ኢኻ እትጽሕፎምን ብሐሳብካ እትንብቦምን እዙይ ሽሕጳ ዝነኣድ ናይ ሊቃውንቲ ቅጥዒ እንተኾነ ገርሂ ኢዩ ክበሃልስ አይክአልን። ካብ ኪለው ንዝማሪ ብዙኅ እውን ናብ መጻሕፍቲ ንዘይገሥገሠ ክርድኣን ድላዩ ረኺቡ ስራሑ ክገብር በፍጹም አሽጋሪ ኢዩ። ከማኡ ከዓ ብዙኃት ቃላት ካብ አናቅጽ ዝወፅኡ አበ የናይ አንቀጽ ከምዝርከቡ ባዕልኻ ከይፈለጥካዮም ክትረኽቦም አይዝወፅእ (ጥሬ ዘር) ዝበሃል ስም ክረከብ ዝርከብ ጸገማት ንመረድኢ ንዙ ዝኸተል ሰሌዳ አመልክት አሎኹ።

ጥሬ ዘር።		አንቀጽ።	
ብልት	-አብ-	በለተ	ይርከብ
ንቅላት	“	ነቀስ	“
መንሾ	“	ነሣ	“
ወናፍ	“	ነፋ	“
ወንፊት	“	ነፋ	“
ናዳ	“	ናደ	“
ንፍሮ	“	ነፈረ	“
አጉል	“	አገለ	“
ማነቆ	“	አነቀ	“

ጥሬ ዘር።		አንቀጽ።	
ወሬ	-አብ-	ወራ	ይርከብ
እኩል	“	አከለ	“
ትክክል	“	አከለ	“
አበል	“	በላ	“
ብል	“	በላ	“
በቀል	“	በቀለ	“
ጥሬ	“	ጠራ	“
ልጃገረድ	“	ወለደ	“
ምትክ	“	ተካ	“

እዞም ጥሬ ዘር እዚአቶም ክትረከብ ዝርከቡ ጸገማትን ዝጠፍእ ጊዜን ዝፈተኖ ይዝክሮ ይኸውን። ስለዙይ ኢየ ኩሉ ብነፃነት በበይኑ እሞ ብገርሂ ከምዝርከብ ዝገበርኩዎ። ከማኡ ከዓ ብግሩህ አገባብራ ዘስርሐኒ ምኽንያት ሀገርና ዳርጋ መዝገብ መሪያኡ ኢዩ ናይ መዝገበ ቃላት (ግሲ) መጽሐፍ ዝኅዝ ዘሎኹም ከምዚ ኣብ ላዕሊ ዘመልከትኩዎ ብሊቃውንቲ ንተመደበ መጽሐፍ ኣብ ኢዱ ኂዙ ቃላት ንምድላይ እንክኸምር (ካብ ኪሊው ቁልዓ) ሰልኪዩዎ ደርቢዩዎ ደርቢዩዎ ክኸይድ ኢዩምበር ኣብ ምድላዩ ብዙኅ ጊዜ ከምዘየጥፍእ መረድኢ ረኺቢ ኢዩ። ኣብ ሸዋ ምስ ሓደ ኩሉ መጻሕፍቲ ዝፈልጥ ኢሮጳ በጺሑ ዝመጽኤ ተራኺ ብና መጽሐፊይ ወዳኤ እኒህ ብዝበልኩዎ አሠራርዓኡኸ በለኒ ከም ናይ ሊቃውንቲ ብሓሳብ ግዕዝ ብዝበልኩዎ ብኸንቱ ደኺምካ በለኒም እንደገና ኣብ ካልኣይ ፃዕሪ ኣትየ ከምዙ ባትማን መገዲ ኢዩ እተኸተልኩ እንተበልኩዎን እዙይ ኣዚዩ ብዝበለጸ ናይ ገርሂ ስራሐ ይኸውን ካብ ናቶም። ከመይሲ ንሶም ሸሕኳ በፊደሉ ታራ እንተገበሩዎ ኩሎም ጥሬ ዘራት ኣብ ተትሕቲ አንቀጻም

ከምዝርከቡ ብምግባር ከም ናይ መዓል ጉዋዲን ዲልማንንጎኳ እንተዘይኮነ ናታቶም አሠር ብምጎዝ ስለ ዝሠርዑዎ ናቶምውን ብዙኅ ገርሂ ኢዩ ክብሃል አይከአልን። ናይ ዲልማን ጀርመናዊ መዝገበ ቃላትን ናይ ጉዋዲ ጣልያናይ መዝገበ ቃላትን ርኤ። ኣብ ምንኩሉ እተጎትመ ናይ ኢትዮጵያ ግሲ (መዝገበ ቃላት) ከዓ ከም ናይ ቅኔ መገዲ ወይ ከም አመሃ መዝገመሪያ ምስ ዓለም ስለ ክንጎብር ደጎር ከዓ አረኻኸባኡ ገርሂ ስለ ኪኸነልና ነዙ መጽሐፍቱይ ብግሩህ አገባብራ ከሰናድዎ ይሓይሽ በልኩ። እዙይንከ ገጾሙ ባዕለይ ስለ ዝፈተንኩዎ ኢዩ።

፪- ዘመድ ዝኾኑ ፊደላትን ተራአምን፡- ዘመድ ማለት ንቃላት እንክትደሊ ምድላዮምን ምርካባምን ምእንቲ ኪጥዕም መምስ ዘምዶም ብሓደ ተራ ሓድሓድ ገብረ ጽሑፊዮም አሎኹ። እኒሆው -**ሀ-ሐ- ኅ ለ መ ረ ሠ -ሰ- ሸ ቀ በ ተ-ቸ ኑ-ኘ አ-ዐ ከ ወ ዘ ዠ ዩ ደ-ጀ ገ ጠ-ጬ ጳ ጸ-ፀ ፈ ፒ** ኢዮም። **ጐ- ከ- ቄ- ን-** ከዓ ኣብ ግዕዝ ኅቢሮም ከምዝጸሐፉ ኣብዙይ ከዓመምስ ዘመዶም ተሕዋዊሾም ተጻሒሮም አውሎ። ማለት ጐ- ምስ- ገ ከ- ምስ ከ ቄ (ቐ) - ምስ ቀ ን- ምስ ኅ ኅቢሮም ይርከቡ።

፫- ዘመድ ቋንቋ፡- አምሐርኛን ትግርኛን ደቂ ግዕዝ አኅዋት ኢዮም እምበኣርክስ ብዙኅ ካብ'ምሐርኛ ከምዘሎ ትግርኛ እንተረኸብካ ስግጽ አይትበል። ከመይሲ ንአይ እተሰምዓኒ ስከፍታ ንአኻ ከዓ ከምዘስ መዓካ አቐዲመ ስለ'ተረድአኒ ኢዩ። ምኽንያቱ ከዓ ካብተን ዐበይቲ አውራጃታት ኢትዮጵያ ናብ ትግራይን ዝቐረቡ ሰብ በጌምድር (ጐንደር) ኢዮም እሞ ብዙኅ ቋንቋ ካብ ትግርኛ አሎዎም። መረድኢ- ብትግርኛ- **አደዳ ጸላእቲ ከይትኸውን** ብጐንደር- የጠላት አደዳ እንዳትሆን ብሸዋ- **ለጠላት እንዳትመቸ** ይብል። ከማኡ ከዓ ንዙ ዝኸተል መረድኢ ሰሌዳ ተመልከት።

ትግርኛ	ብጐንደሪ	ብሸዋ
ትንታግ	ትንታግ	ክፋይ ነዲድ
ስርነቐ	ስረነቐ	ትን አለ
አስተንተነ	አስተነተነ	አሰበ አስተዋለ
ዕድመ	ዕድም	ጥሪ
ተኸረ	ተከረ	ተቸገረ አሳሩን በላ
ትኸስ በለ	ትክስ አለ	አንቀላፋ
ተኸብ	ተከብ	ተዘከረ
ላም ነደፈት	ነጠፈች	ከለከለች
ገሊዶ	ገለይ	ቢላ
እሙን	እሙን	የታመነ
ዕስቢ	ዐስብ	ደሞዝ
ሸግ	ሹግ	ቸቦ
ዐንቀፈ	አነቀፈ	እንቅፋት መታ
አግዐበ	አጋሰ	አጐተነ አጐፈረ

ጨንገር	ጨንገር	አርጨጫ
------	------	------

ብትግርኛ	ብጎንደርኛ	ብሸዋ
አየደ	አየደ	ጨረሰ ወሰነ
ከሰለ	ከለሰ	አነጠረ
ክልሰ	ከለሰ	ንጥር
ከርፈሰ	ከርፈሰ	ወገል
ኳደረ	ኳደሬ	ወኪል
ስራና	ስራና	ዱቢት
አይዳ	አይዳ	መመቸት
ለማት	ሌማት	ገበታ ስፌድ
ፊራ	ፊራ	ተሰቦ
ለመጸ	ለመጠ	ለሰነ አሳደሰ
ለበደ	ለበደ	መነጠረ
ልብዶ	ልብዶ	ድብዳብ
ለዓት	ላት	እጅታ
ገዘፈ	ገዘፈ	አደገ
ጸለመ	ጸለመ	ጠቁረ
ዐጣሪ	ዐጣሪ	ቸርቻሪ

ነዙይ ዘግለጸኒ ምኽንያት እዙ ጽሑፊይ ብምርዳእ ከምተገብረ ንኸመልከት ኢዩ። ብተረፈ እዙ አፈላላይ እዙይ ፈጺሙ አይኮነን ግን ዘዝንባሌአሙ አሎዎም ማለት ኢዩ። እንተበልኩ ከዓ ዘይሰማምዑሉን ብጭራስ ዘይነጋገሩሉን ኮይኑ አይኮነን።

፬- ተወራረስቲ፡- ተወራረስቲ ፊደላት ካብ ኪለው ሙ-ነ- አሎው። ንምሳሌ- አምበርከኽ ወይ አንበርከኽ እምቢ ወይ እንቢ ሐንበረ ወይ ሐምብረ ተንበርጠጠ ወይ ተምበርጠጠ ካልኣትውን ነዚአም ዚመስሉ። እምበኣርከስ ንቱ እትደልዮ ቃል አብቱ ካብ ሓዲአቶም ዝሐሰብካዮ እንተሰአንካዮ አብቱ ካልኣይ ክትደልዮ ከምዘሎካ አይትዘንግዕ። ከምኡ እውን ካልኣት ፊደላትን ድምፅን ንሕድሕዶም ከመ ቁርባን- ቆላ-ቆላ ቀዕሚ-ቀዕሚ ወባዘ.....

፭- መራኅቲ ቃላት፡- አብዙ መዝገብ ቃላት'ዙይ መራኅቲ ዚበህሉ አንቀጽን ነባር- ስምን ኢዮም ግን አንቀጽ ንብዙኅ አነጋግራ ዝወልድ ስለዝኾነ እቶም ዘወልዶም ከዓ በብዓይነቱ ምሥጢር ስለ ዝፈልዩ (አብ ዳሕራይ ከመ ግቡእ ከምቶም ቀዳማት ሊቃውንቲ ዝገበሩዎ ናይ ሊቅነት አገባብ ከምዘደልዮ ቅጥዒ እነስናድወሉ ጊዜ የሀበና ቢለ እናተመረቁ) ንሓዚ ብተኻእለ መጠን ነዙ ነርህን ሕዝባውን ዝኾነ መዝገብ ቃላት ንኩሉ ቃላቱ ብነፃነት በቢዝኅዞ ምሥጢር ረርእሱ አኸኢለዮ አሎኹ።

መርአዩ።

ሰመዩ	ከበረ	ሰፊዩ	ሠርዔ	ጸረዩ
ሰም	ክብሪ	ሰፊ	ሥርዓት	ጸራይ
ሰማዩ	ክብሪት	ሰፋዩ	ሠራዒ	ጸራዩ
ሰሙይ	ክቡር	ሰፋዩ	ሥሩዕ	ጸሩይ
ሰማት	ከባበረ	ሰፍዩት	ሠራርዔ	ጸርዩት
ሰማመዩ	አከባብራ	ሰፋፊዩ	መሥርዒ	ጸራረዩ
አሰማምያ	መኸበሪ	አሰፋፍያ	አሠራርዓ	አጸራርያ
መስመዩ	ምኸባር	ምስፊዩ	ምሥራዕ	መጸረዩ
ምስማይ		ምስፋይ		ምጸራይ

እዚአቶም አብዙ መዝገብ ቃላት ዙይ ርእሶም ክኢሎም እተጻሕፉ ዳርጋ ካብ ኩሎም አናቅጽ ናይ ዝውፅኡን ዳርጋ ኩሎም ከዓ ናይ ተጻሕፉ አሰማትን ቅጽላትን መርአዩን መረድኢን ኢያቶም። ካብዙ መንገዲ ዝተረፍዩ ማለት ብኸምዙ መንገዲ ዝተረፍዩ ካብ አናቅጽም ወጺኦም ርእሶም ዘይከአሉ ምስዝርከቡ ግን ከካብ አናቅጽም ክትደልዩም ከምዘሎካ አይትረስዕ ንምሳሌ፡- ሰማዒ ሰሙዕ ወዳቂ-ውዳቕ ሰዋሪ-ሰውር- ምስዋር ወባዘ... ርእሶም ዘይከአሉ እንተኾኑ - ካብ ሰምዔ ካብ ወደቕ ካብ ሰወረ- ባዕልኻ ክተውፅኦም ከምዘሎክ አይትረስዕ ማለተይ ኢየ።

፮- ተ- አ አስተ፡- አናቅጽ ሀገርና ነዘም ልማድ ዚበሀሉ ቪተ መደብ ፊደላት ሠር እናወሰኹ ብዘይካቱ ዋና ምሥጢርም ማለት - ተ- ናይ ስራሕ ተቐባሊ- አ- ናይ ስራሕ ፈጻሚ- አስተ- ናይ ስራሕ መፈጻሚ ንኻልእ ምሥጢራት ለቢሶም ዚርከቡሉ አይውሑድን ኢዩ። ስለዙይ ንብዙኃት ብተኻእለ መጠን ኅዳርም አውጊኤዮም አሎኹ። ንምሳሌ- ካብ መለስ አንቀጽ አምለስ (ተፍኤ) ዝብል አሎ ከማኡ ከዓ ካብ ሰሐለ አንቀጽ ተሳሐለ (ክመውት ቀረበ) ካብ ረስነ አራስነ (ሐመመ ዘበጠ) ካብ ተብዔ አትብዔ (ንማሕረሻ) ካብ መልኤ አመልኤ (ዕዝር በለ) ካብ ኅረሰት አኅረሰ (ንህቢ) ካብ ወሐደ አስተውሐደ (ንገጸ በረከት) ወባዘ.....ካብ ነባር ስም ከዓ ካብ ፍልሐ ፈልሐ ካብ ቀላይ ቀለዩ ካብ ክልቢ ከለበ ካብ ጉራደ ጉረደ ካብ ክርስቲያን ከስተነ ካብ እስላም አስለመ ካብ ጠሰሚ ጣሰመ ካብ ጥሕሎ ጣሕለወ ወባዘ...እናበሉ አናቅጽ ይወፅኡዎም

፯- በለ አበለ፡- በለን አበለን ኅገዝቲ ብዙኅ ኤሪ እንበለ መጠን ይንገሩ ኢዮም። ኅይሊ ቃሎም ከዓ በበይኑ ኢዩ። እምበኣርከስ በዚአም ተኅጊዞም ኅይሊ አንቀጽነት ዝለብሱ ቃላት ብዙኡኃት ኢዮም። ዝበዝኑ ብ- በለ ይንገሩ። ሐድሐደ ከዓ- ብ- አበለ አለው። ኮፍ በለ ሐፍ በለ ዘው በለ ጋሕ በለ ጋህ በለ ዋይ በለ ሱቕ ኡይ በለ ሸራሕመራሕ በለ ሸለውለው በለ ወባዘ.... እምበኣር ከስ ካብ ክሊኦም ንሐዲኦም እንተሰአንካ ናብ ሐዲኦም ኪድ ማለት ንምሳሌ፡- ንጋሕ በለ እንተትሰአን ናብ ጋሕ አበለ ምኻድ አሎክ ከማኡ ከዓ እቶም ነዚአቶም ዝመስሉ ካብ ኩሎም አናቅጽ ዝወጽኡ ጉናያት አናቅጽ ብ- በለን ብ-አበለን ዝዝረከቡ ክጸሐፉ ከምዘይተኻእለ ንዝመጽእ እውን ብሞያ ልማድ

ዝንገሩ ኢዮም እምበር ከጽሐፉ ከምዘይኮኑ ምምልካትኳ ትርፊ ነገር መሲሉ ምተረኔ ንምሳሌ- ብልዕ አበለ ውድቕ በለ ጽሕፍ አበለ ከርይ በለ ሕንቕ በለ ሸለው በለ ፈርጥ በለ ጽሕፍ አበለ ሕምም በለ እስር አበለ ወባዘ... ነዚአቶም ካብ ናቕጽም ብልማድ ባዕልኻ ተድቅሎም እዚአቶም ዘይወጽኡዎ አንቀጽ የለን። ብቋንቋ አምሐርኛ ከማኡ ኢዮ ንምሳሌ- ጻፍ አደረገ ውድቅ አለ እደረገው ሙትት አለ ብልት አደረገው ርግጥ አደረገው ደንገጥ አለ ስድብ አደረገው ትኝት አለ ሙጭ አደረገው ወባዘ... ግን ኅያል እተጻሕፉ ከዓ ይርከቡዎም ኢዮም።

፰- መሪኅ አንቀጽ ዘይብሎም፡- መሪኅ አንቀጽ ዘይብሎም ብተ ብአ ተደጊፎም ብኸልተ መንገዲ ዝኸዱ አልው። ቀዳሞት ጸሓፍቲ ብመሰል ንዘይንገር መሠረት አንቀጽ ፈጢሮም የካይድዎ ኢዮም ንምሳሌ- (ጠመቕ) ቢሉ- ተጠምቀ አጥመቕ (ጎረበተ) ቢሉ ተጎርበተ (ወፊዮ) ቢሉ- ተወፊዮ አወፊዮ (ለአመ) ቢሉ- ተለአመ አላአመ (ደለመ) ቢሉ- ተደልመ አድለመ (አወየ) ቢሉ- አእወየ ተአወየ (መርዐወ) ቢሉ- አመርዐወ ተመርዐወ (ጸለለ) ቢሉ- ተጸለለ አጸለለ (መዐረየ) ቢሉ- አመዐረየ ተመዐረየ (ወረየ) ቢሉ- አውረየ ተወርየ። ወባዘ... እናበሉ ንመሠረት ግሲ ስለ ኪረኸቡ ጽሑፎምም አሎው። ነቱ መሠረት ሊቃውንቲ እነምጽአሉ የብልናን ግንከ መዝሙራዊ ንምርካቡ ካብ ኪለው ከዓ (ንቕፍልዓን ንበዓል ገርህን) ብጽጹም አሸጋጋሪ ኢዮ ካልአይ እውን ንዙ ሕዝባዊን መቀላጠፊያን ገርህን መሳርሒን ከዓ መንገዱ አይኮነን ሞ ከምቱ አብ ቍጽጋ ጅ ብሕጹር ቃል (ናይ ሊቅነት አገባብ ከምዝደልዮ ቅጥዲ...) ዝብል ቃል ከይረሳዕካ ንሓዚ በቢመንገዶም ወይ ንኸለአም ወይ ከዓ ካብ ክለአም ሓዲአም ጽሑፊ አሎኹ ንምሳሌ- ንአወፊዮ እንተትስእን ናብ ተወፊዮ ምኽድካ ንአመዐረየ እንተትስእን ናብ ተመዐረየ ምኽድካ ንተደልመ እንተትስእን ናብ አድለመ ምኽድካ ንአውረየ እንተትስእን ናብ ተወርየ ምኽድካ ንአግሀደ እንተትስእን ናብ ተጋህደ ምኽድካ ንአመርዐወ እንተትስእን ናብ ተመርዐወ ምኽድካ ወባዘ...

፱- ሕዋስ ቋንቋ- አብ አምሐርኛ ቋንቋ ሸዋ ብጣዕሚ ተሓዊሱ ዘሎ ቋንቋ ጋላ ኢዮ። እቱ ሓዚ አብ ሸዋ ዝዝረብ ከምዘሎ ከም ጊዜኡ አእቲናዮ አሎና ብድምፁ ፍሉጥ ኢዮ። ካብ ኪለው ካብ ግዕዝን ትግርኛን ወይ ከዓ ምስ ግዕዝን ትግርኛን ዝምድና ዘይብሉ ኢዮ። አብ ሸዋ ግን ብዙኅ ይንገር ኢዮ ንምሳሌ፡- ከጀለ ጫካ ጭኮ ቡኣ ወይም ቡቃ ወርቦ ደለቻ አንጋፋ አካና ወባዘ...

፲ - ምሳል፡- ምሳልካ ምዝራብ ከዓ ጽቡቕ ኢዮ ናይ ጠየቕታን ናይ ምድናቕን ምልክታታት ከዓ የቢልናንዎ (?!) ክሳብ ሓዲኡ ዝፍጠር ነዘም ክልተ ምልክታታት ፈረንጂ ንጊዜኡ እንተንልቅሖም ዝነኣድ ነገር ምኹነ አእትየዮምውን አሎኹ። ከማኡ ከዓ ናይ ጎራድ ፊደል (') ምልክት እን ደአ ብዙኅ ሰራሔሉ ኢዮ ቢለ ከምካሕ አይክእልን እምበር እንተተለቃሕናዮ ጽቡቕ ምኹነ። ከመይሲ ፊደላት ናይ ምጉራድ ብዙኅ ልማድ አሎና'ም መረድኢ - ግንከ አሎና'ም ከምዙይ ኩሪዮምበር አነባ መጸሓሎ ነሱውን አነኳ አጽሊላላ ነዘም ንተአስረ ንተሰብረ ወባዘ... ንዙ ምልክትዙይ እንተተለቃሕ ናዮ ዘመስግነና ምኹነ ዘይነበረ ምባል አይጠቕመናንዮ።

፲፩- ንዙ መጽሔተ አእምሮ (መዝገብ ቃላት) እዙይ እንክሠርዕ ዝነበሩኒ መጻሕፍቲ ብዘይካቱ ቃል ንቑል አብ አዲስ አበባ ካብ ሓደ ሓደ ሊቃውንቲ እምብርምብር ካብቶም ሊቅ አቶ ደስታ ክፍሌ ዝቐሰምኩዎን ካብ ጋዜጣታት ዝቐሰምኩዎን ናይ እዘም ዝሰመኹዎም ሊቃውንቲ መጻሕፍት ከዓ ነበሩኒ። አብ ሞንጎ ስራሔይ ከዓ ናይ አቶ ተፈራ ወርቅ ዐምዴ ንእሸቶ ግሲ (አምሐርኛ በምሐርኛ) አርከበለይም ካባኡ ኅያል ቃላት ብዙኅ በቢአውራጃኡ ነናይ በይኑ ምሥጢራት ዘሎዎም ክንደይ ቋንቋታት ትግርኛ ተሪፎም ከምዘለው ጥርጥር የቢሉን። ግንከ በቢ ሀገሩ ብዙኅ ነገሩ ከምተባህለ በብ ሀገሩ ንዝንገሩ ቃላት ምእካብ ናይ ሓደ ሰብ ተግባር ብሕቱ ኪኸውን ከምዘይከአል ብገርሂ ክርዳእ ዚከአልዮም ከምቱ አቐዲመ ዘመልክትኩዎ ንጊዜኡ ብዙይ ንተሓገስ።

፲፪- ምሥጢር ምልቕቓሕ ምውርራሕ፡- ማለት አብ ትግርኛ ዝርከብ በይኑ ምሥጢር ዘሎዎ ቃላት አብ አምሐርኛ እንተዝኣቱ ከማኡ ከዓ አብ አምሐርኛ ዝርከብ በይኑ ምሥጢር ዘለዎ ቃላት አብ ትግርኛ እንተዝኣቱ

ጽቡቅ ምክንያት። ንምሳሌ- አብ ትግርኛ ዝርከብ ኣብ አምሐርኛ ዘየሎ፡- ጸነተ አጓነየ ገሸ ወፈረ ጐሐየ ገለለ አንጉዕ ሰይጣን አገርነው ደነበ አድለመ ደየሰ ጐሰየ አጉሰየ ለከመ ዳርጋ ወቦዘ...። አብ አምሐርኛ ዝርከብ ኣብ ትርግርኛ ዘየሎ ምሥጢር፡- አዋየ ጋጥ አውጫጭን አፈርሳታ ሙብት ጥገት ወሸላ እፎታም ከበተ (ኩቦ ኮነ)።

፲፫ ብዛዕባ ዝጠብቕን ዝልሕልሕን፡- ቋንቋ ኢትዮጵያ ንዝጠብቕን ንዝልሕልሕን ምልክታ ዘይገብር ምዃኑ ብብዙኃት ከምዝንቀፍ አይሰሐትናዮን። እነ ከዓ (ናይ ኢዲይ ጽሑፊይ ከምዝምስክረለይ) ንኹሉ መዝገብ ቃላተይ ትግርኛኡ አምሐርኛኡ ብነጥብታት አመልኪተዮን ፈልየዮን ነቢረ ነገር ግን ወዮም ኅተምቲ ዕጽፊ ገንዘብ ምስጠየቕኒ “ማጣት ከሰማይ ይርቃል” እተባህለ ምስላ ገጢሙኒ ኢዲይ ኅጺሩኒ ጠጠው በልኩ። ንዳኅራዩ ግን ኩላህና ክንሐልመሉ ዝግባእ ኢዩ። ንምሳሌ፡- መበል በይኑ መበል በይኑ። ሐለቕ በይኑ ኅለቕ በይኑ። ለመጻ በይኑ ለመጻ በይኑ። መሰለ በይኑ ዘወረ በይኑ ዘወረ በይኑ። ሳላ በይኑ ሳላ በይኑ። በርሑ በይኑ በርሑ በይኑ። ዘወረ በይኑ ዘወረ በይኑ። ሠብሑ በይኑ ሰብሑ በይኑ። ሰበረ በይኑ ሰበረ በይኑ ወቦዘ... አስተውዕል፡- አብቱ ቋንቋኻ ትግርኛኻ ዝጠብቕን ዝልሕልሕን ዘረባታት ክጸንሐካ ኢዮም፡ - ዋእ ተጋግዩ - ክሳብ ምባል ከብጽሐካ ከዓዮ ወትሩ ክተጥብቕ ወይ ክተላሕልሕ ከምዘሎካ ከይረሳዕኻ ከስ አንብብ።

፲፬ ብዛዕባ ነባር ጥሬ ወይም ነባር ስም፡- ካብ ኩሉ ዝሸግር ነገራትዮ። ብትኻእለኒ መጠን ብጥያቄ ዝረኽብኩሎም ትርጉምም አጸጊዔሎም አሎኹ። ዝበዝኩ ግን ዓለቶም ብሕቱ አመልኪተ ሐዲገዮም አሎኹ ንጊዜኡ። ማለት ቅጠል ነው የቅጠል ስም ነው ዛፍ ነው የብረት ወይም የደንጊያ ወገን ነው እናበልኩ ወቦዘ...።

፲፭ ብዛዕባ ድርብ ፊደላት፡- ፫ ሀ ፪ -ሠ ፪-አ ፪-ጸ፡- ብዝከአል መጠን ኣብ ሰስፍራኦም አእትየዮም እብል። ብሀበ ተረኽበ ምጽሓፍ ግን አይግባእን። ዘይምግባኡ ክልተ ኢዩ መዝገብ ምሥጢር ዝፈልዩ አሎዉ። ካልአይ ከዓ ብቐደም ዝጸንሑ ልማድ መጽሐፍ ዝኾኑ አሎዉ። ስለዘይ ይትረፍ ንሕና እቶም ባእዳንኳ ተጠንቂቕኞም እንክጽሕፉ ንሕና ማኅልፎ ሸለል ንብሎ።

ካብ እዞም-ሀ- ሐ ኅ- ሠ- ሰ- አ- ዐ- ጸ- ፀ ምሥጢር ዝፈልዩ አሎዉ። ምሥጢር ከይፈለዩ ከዓ ነቶም እተልበጡሎም ወይ መነጻጽርቶም ዝኾነ ዕብራይጢ ዐረብ ፅርኢ ሱርስት መጣማምቲ ንቱ ሠሮም ኅለውቲ ኢዮም። ነዙይ ክትፈልጥ ነቶም ጸፍ አቢሎም ሠሩ መሠረቱ ፈሊጦም ኅቲሞሙልካ ዘለዉ ንናይ አቶ ዲልማን ጀርመናዊ መዝገብ ቃላት (ግሲ) ግዕዝ ተመልከት፡- መረድኢ ኪኾነልካ ዝኸተል ቁሩብ ምልክታ ጠምት (ብግዕዝ)- ምህረ- መህረ ኢዩ መሐረ ግን መሐረ ኢዩ አበዩ- እንቢ በለ ኢዩ ዐብዩ ግን ዐበዩ ኢዩ ፈጸመ- ፈጸመ ኢዩ ፈፀመ ግን ሰቕ አበለ ኢዩ ሐመዩ- ሐመዩ ኢዩ ኅመዩ ግን አሰረ ኢዩ ሠአለ- ሠአለ ኢዩ ሰአለ ግን ለመነ ኢዩ ወቦዘ...ደቂ ግዕዝ ዝኾኑ አምሐርኛ ትግርኛን ከዓ ክኸተሉዎ ይግባእ። ካብዚአቶም ከከምዝገጠሙኻ እንተጸሐፍካዮም መስሐቕ ሰብ ትኸውን ናይ ዐድኻ ቋንቋ ደዌ ከዓ ትበሃል። ስለዙይ ክቡር ወጥዑመ ዜና ሐለቃ ኪዳን ወልድ ኢትዮጵያዊ ሊቅ ብዘይካ ቋንቋ ዐዶም ኢዩሩሳሌም ተሳጊርም ዕብራይስጥን ዐረብን አደላዲሎም ዝፈለጡ ናይዞም ፊደላትናውን መሠረቶምን ምንጭምን እተማህሩ እተላበውዎ ስማዕ።

ስምዕታ ከ ሐለቃ ኪዳነ-ወልድ።

ሰላምታን አቀርባለን ለፊደል ጸሐፊት
 ላታሞችም ሳይቀር እጅ በመንሣት
 አንድ አ እንዳይበቃው ለትግሬ ላማራ
 አልፋ ወያ ብሎ ኹለቱንም ጠራ
 ሠወስቱ ሀ (ሐ ኀ) ደግሞ ሠወስቱ ምስክር
 ለብሉይ ለሐዲስ ለቋንቋ ምስጢር
 ባንዱ ቢጣፈው በሌላው ቢጣፍ
 ቋንቋ ተበላሽቶ ይሆናል ጸያፍ
 የጸሐፊ ደዌ ያታሚ መከራ
 ጠንቅቆ አለማወቅ የፊደልን ስራ
 እንዳገኙ መጻፍ በድፍረትም በመላ
 የቋንቋ ደረመን የመጽሐፍ ቢስ-ገላ
 ንባብን የሚያሳክክ ምሥጢር የሚቆምጥ
 መልአክ ትርጓሜን የሚለውጥ
 ሠና ሰ ጸና ፀም አራቱ ቀለም
 አዳምና ሔዋን ሔዋንና አዳም
 ማንም ሰው ተነሥቶ እንዳይለያቸው
 እግዜር በጥበቡ ያጣመራቸው
 እነምን አለበት እነኹሉ ቀኙ
 በትግርኛ መንፈስ ፊደልን ሲቃኙ
 ከግዕዝ ለይተን አማርኛን ኹሉ
 በ፩ አ በ፩ ሀ (ሰ ጸ) እንጣፍ የሚሉ
 አላውቁም ይሆን ቋንቋ እንዲበላሽ
 ንባቡም ምሥጢሩም እንዲሆን ፈራሽ
 እንደነሱምሱን ዐይኑ ከወጣማ
 ጥፈቱም ቋንቋውም ይኸናል ጨለማ
 የፊደልን ገላ ደፍሮ ለመቀረጥ

ሐኪም መኾን ያሻል በአፍኦ በውስጥ
 አፍኦው አማርኛ ውስጡ ግዕዝ ነው
 ትምርቱ እንደ ገደል ያልተደፈረው
 ለቋንቋ በሽታ ያልተደፈረው
 ከትምርት በቀር መድኅኒት የለም
 አማርኛችንን በጥፈት ጎዳና
 ካባቱ ከግዕዝ መቼ ይለይና
 ግዕዝ ካማርኛ አስተባባሪ ሲያውቅ
 ከውጭ ቋንቋ ይን ጊዜ ይንጠቅ።

ከሐለቃ ኪዳነ-ወልድ ክፍሌ ግጥም የተቀዳ።

፲፮- በኹሪ ስራሕ፡- በኹሪ ዘበለኒ ኩልና ከምንፈልጦ ቅድሚ ሎሚ ዝነበሩና መዝገብ ቃላትና ሰዋሰውን ኢሮጳውያን ንርእሳቶም ቢሎም ዘጎተሙዎም መጻሕፍቲ ኒዝና ነቱ ገዛእ ቋንቋና ባዕዲታት ንበእላቶም ቢሎም ብዝጸሐፉዎም ብኣታቶም ወይ ብቋንቋኣቶም ገቢርና ነጽንዕ ነበርና ንምሳሌ- ንቋንቋ ትግርኛ ብናይ ክቡር አባ ፍራንቸስቦ ካፑቺ ናይ ነምሐርኛ ብናይ ክቡር አቶ ኢግናጽዮስ ጉዊዲን ብናይ ክቡር አባ ባትማን አልአዛራዊን ንግዕዝ ብናይቶም በዓል ዐቢዪ ሞያ ክቡርን ሊቅን አቶ ዲልማን ጀርመናዊን ከማኡ ብናይ እቶም ንሔዚ ስማቶም ተሰዊሩኒ ዘሎውን ንመሀሮን ነጽንዖን ነበርና! አዩ ግሩም! የኹርዓናዶ ነበረ!?: ሎሚ ግን ይኸበር ይመስገን ይብልዓኒ ደአ እቱ ነዙይ ከይርኤ ዝሞተምበር ንጋዜጣታት ምጽሐፍ ክኢልና ንቋንቋና ብቋንቋና ተርጕምና ንበኹሪ ስራሓት ክንሰርሕን ክንርእን በቑዕና እምበኣርከስ እዙ ስራሕዙይ ንጊዜኡ ንኡስ መሲሉ (ኢዩ ከዓ) እንተ ተራእየ “ከይነአስ ዝዓቢ” የልቦንም ሕንቋዕ ድኣ ኣብ ነአስን ዐቦየን በጻሕና እምበር ጽንሕ ቢልና ንዙይ ናይ ፍረ ዘብጽሑ ምሁራትና ብኹሉ መአዝን ዓለም አርከብና አርከብና ዝብሉ እኒሄው አኸቢቦሙና አሎው’ሞ ናይ ፍጽምና ማእገር ኪኹኑልና ኢዮም።

ናይ መዝገብ ቃላት ግድነት ከምዙ ኣነ ዘስተውዓልኩም ብናይ ሕዝቢ አጸሓሕፋን አገላልጻን ክርዳእ ይከአል። ብዙኅ ሰብ ካብ ኅይሊ ዘመናት እኒሆ ጸሓፊ ይኮኑ ግን እንተ ዝናገረለን ቃላት ዳርጋ ወትሩ ነሰን ኢየን እምበር ናብ መዝገብ ቃላት ዘጉዩ ሐዲስ ቃል ከርኢ ኢይርከብን። እዙይ ምንታይ ኢዩ ምኽንያት እቱ ሀብቲ ቋንቋ (ሀገረስ ብኳ ብነፃነት ዝዛረብዎ) ወትሩን ብገርሂን እንክንጽሕፍ ኣብ አፍና ክመጽእ ገርሂ ነገር ስለዘይኮነ ኢዩ። እቱ እበእምሮና ወቓሕ ትውዝ ርእይ ቅልቅል እንክብለና እለኪ ደአ መዝገብ ቃላት ክንጥይቕ እንብለሉ መጽሕፍ ከዓ ብዘይምርካብና ብዘረባ ድኻታት መሲልና ንርኤ። እምበር’ምበር ካብ መጽሐፍ ኢሮጳ ንሐድሐደ ሐሳብ እንክንግልብጥ እንረኽቦ ጭንቂ ኩሉ ከማይ ዝዝክርዎ ቅሩባት አይክኹንን ኢዮም። ኣብ መጨረሻ ኸስ ንዙ ቁሩብ ዐቕመይ ንደቂ ዐደይ እንከወፊ ካብ ኪለው ዘሔጉሰንን ዘሔብነንን ንዳሕረዎት ከምዘይቢለይ ክትፈልጡለይ ንምምሕጻን እቀላጠፍ አሎኹ።

አባ ዮሐንስ ገብረ-እግዚአብሔር ሔቦ።

እተአረሙ ቃላት።

አብ መጨረሻ እተአረሙ ፊደላት አሎው ስለዙይ ካብ መጨረሻ ምእራም ዘምለጡ ፊደላት አባኡ ተአሪሞም ከምትረኽቦሙ አይትረስዕ። ብዘኾነ ይኹን ቅር ብዝብለካ ነገር ግን ንጎላፊኡ ወይ ንጸሓፊኡ እንተመልከትካ ዝምስገን ስራሕ ከምዘኾነ ብሕቱ ዘይኮነ ናይ በዓል ዐቢዩ ቁም ነገር ሰብ ስራሕ ከምዘኾነ ከዓ ጸሓፊኡ አረጋ ግጽ አሎኹ።

እራም ::

ትግርኛ	መስመር	ጌጋ	እሩም	
ሀለው በለ	፪ይ	ንንግርን	ንግግርን	በሎ
ሀለውለው በለ	፩ያ	ቀባደረ	ቀባጀረ	“
ሀለውለው በለ	፩ያ	ተንደበረቀቀ	ተንቦረቀቀ	“
ሀብተመ	፩ያ	- ቤት	በአም - ቤት	“
ሀተውተው በለ	“	ቀባደረ	ቀባጀረ	“
ሀይ	“	ዝብል	ሀይ	በሎ
ሀደመ	፪ይ	ቧሽሽ	ቧሽሽ	“
ሀገርገር በለ	፩ያ	ነደደተ	ነደደ	“
ሀጎጎ	-	ቧሽሽ	ቧሽሽ	“
ሀከተይና	፪ይ	ምንቀኛ	ምቀኛ	“
ሀከት	፩ያ	ውተወታ	ውትወታ	“
ሀርጊዳ	“	ዝላ	ዝላይ	“
ሀባይ	“	(በይ ኑዐዱ)	በይኑ ዐዱ	“
ሐሠመ	“	-(ከብቲ)	በአም -(ከብቲ)	“
ሐሰዩ	“	ምዝቀ	ምዝቀ	“
ሐሳዊ	“	አሳባቂ	አሳባቂ	“
ሐቕቕ	“	ግንባር	ግንባር	“
ሐንቀቕ	“	ተንደላቀቅ	ተንደላቀቀ	“
ሐጠቕ በለ	፪ይ	ሐጠቕ	ሐጠቕ	“
ሐፈትፈት በለ	“	ተንቃሣቀሠ	ተንቀሣቀሠ	“
ሔለ	፩ያ	የማሽላ	የማሽላ	“
ሕልምልም በለ	፫ይ	ጤም አለ	ጢም አለ	“
ሕማቕ	፪ይ	ጋኛ	ጌኛ	“
ሕስው	፩ይ	ውሸተኛ	ውሸተኛ	“
ሕስይስይ በለ	“	ተንዝዛዝ	ተንዝዝዝ	“
ሕንቢሊል በለ	፪ይ	ሊጠላ	ሊጠላ	“
ሕዋስት	“	ብዝብ	ሕዋሳት	ብሎ

ሕዮ	፩ያ	እየዘኑ	እየዘኑ	“
ሕዳሰ	“	የታደበ	የታደሰ	“
ሕዳይ	“	አፈንጓዳ	አፈንጓዳ	“
ሕጹር	“	የተጠራ	የታጠረ	በሎ
ሕፅኖት	“	መሞሽር	መሞሽር	“
“	“	የውሽራዎችን	ሙሽራዎችን	“
ኅምሳይ	“	ኅምሳይ	ኅምሳይ	“
ኅረጅ	“	በለ	አለ	“
ኅይሊ	“	አንጃ	(ይጥፋ)	“
ኅደመ	“	ጎረሞሳን	ጎረምሳን	“
ኅደረ	፪ይ	ሆረ	ሆኖ	“
ኅዲግ	፩ያ	ኅዲግ	ኅዲግ	“
ኅጢአት	“	ወንጅል	ወንጅል	“
ኅፍረት	፪ይ	የማያፍር	የማያፍር	“
ኅሉፍ	፩ያ	ነበረነ	ነበርነ	“
ኅርሶት	፪ይ	ኅርሶተ	ኅርሶት	“
ላላ	“	ሰላ	ላላ	“
ለመመ	፪ይ	ተሸፈነ	ሸፈነ	“
	፫ይ	ደለለበት	ደለሰበት	“
ለሚን	፪ይ	ለሚን	ለሚንን	“
ለማጺ	፩ያ	ይጠይቃል	ይጠይቃል	“
ለምለም	፫ይ	ምምጋሉ	ምምጋላ	”
ለምጠጠ	፪ይ	ለመጠጠቦቶ	ለመጠጠበት	”
ለምጻም	“	እንጻይገባ	እንጻይገባ	በል
ለቻቀመ	፩ያ	ከዚሞ	ከዚያም	”
ለይለይ	“	ጨዎተ	ጨዋታ	”
ለድለድበለ	“	አቃተው	አቃተው	”
ላሕተነ	“	ጉሮሮ	ጉረሮ	”
ላዛ	“	ገተር	ተናገር	”
ልሐም	፪ይ	ደቅማ	ደቅማ	”

ልምጽምጽ በለ	፩ያ	ሸካርነት የሌለው	ሸካራነት የሌለው	“
ልሳን	“	የማዛን	የሚዛን	“
ልስሉስል	“	ለስላስ ጨጉሪ	ለስላሳ ጨጉሪ	“
ልዕሎ	“	ዱቄት	እንጀራ	“
መሃሪ	፪ይ	አይኮነን	አኮኑን	“
“	፫ይ	አይደለም	አይደሉም	“
መሐሐለይና	፩ያ	ሸሞጥማጣ	ሸሞጥሟጣ	“
መሐሰሲ	“	መሟሰስ	መሟሰሻ	“
መሐንፈጢ	“	መጎፋጨሪያ	መጎፍጨሪያ	“
መልእኸቲ	“	ደበደበን	ደበደበ	“
መርቆቼ	“	ከሥራ	ከሥር	“
መፍርእ	“	መስፈሪያ	መስፊያ	“
መሮር	“	ቀላ	ቄላ	“
መለሰ	“	ዱቄት	ዱቄት	በል
መሰቆ	“	መማሰያ	ማማሰያ	“
መሳልል	“	መሳልል	መሰላል	“
መስረዚ	“	መስረዣ	መሰረዣ	“
መሸላ	፩ያ	መሸላ	ማሸላ	“
መሸነፊ ዝብል መሸነፊ ብሎ				
መሸቀቆ	፩ያ	መሸቆቆ	ሸምቆቆ	“
መቐነት	“	ደግ	ድግ	“
መቃልዒ		ሙሽራዎች	ሙሽራዎች	“
መንከስ	“	መንገጨሌ	መንገጭሌ	“
መንደዲ	“	ማቃጠየ	ማቃጠያ	“
መንጋግ	“	መንገጨሌው	መንገጭሌው	“
መአዶ	“	ሰንበሌድ	ሰንበሌጥ	“
መዐርግ	“	መሰላል	መሰላል	“
መዕላሊ	“	ወረኛ	ወሬኛ	“
መኸረ	፪ይ	ቆረ	ቀረ	“
መኸርከሐ	፫ይ	መጎፋብጨ	መጎፍርብጭ	“

መኸዳ	፩ያ	መከዳ	መከዳ	“
መወሸሊ	“	መወሸያ	መወሸያ	“
መወረዱ	“	ወረኛ	ወሬኛ	“
መውገር	፪ይ	ሞደሻ	መደሻ	“
መዘወሪ	፩ይ	ወዘመሪያ	መዘወሪያ	“
መዳይቦ	“	መሰላል	መሰላል	“
መድቄሲ	“	መድቄሻ	መድቄሻ	“
መድቄሲ	፪ይ	መድቄሻ	መድቄሻ	“
መገለል	“	በቕሊ	በቕሊ	በል
መገጥ	፱ያ	ሞገቷል	ሞገቷል	“
መጋለቢ	፩ያ	የመረስ	የፈረስ	“
መግህዲ	፪ይ	ለይለው	የሌለው	“
መጣቕዲ	፩ያ	ወረኛ	ወሬኛ	“
መጭቋር	“	ገጭዳ	ገጭዳዳ	“

መጽሐፍ ዝብል መጽሐፍ ብሎ እም ከዓ ድጎሪ መጽሐፍ ኢዩ ሥርዓቱ።

መጽሐፍ ዝብል መጽሐፍ ሎ እም ከዓ ቅድሚ መጽሐፍ ኢዩ ሥርዓቱ።

መፍዘዚ	፩ያ	ማፍዘዣ	ማፍዘዣ	“
መፎዝ	“	የራስ	የራስ	“
ማህረምቲ	፪ይ	በትሪ	ማህረምቲ	“
ማሕምሔ	“	በዘተ	በዘተ	“
ማንታ	፩ያ	ማንታ	መንታ	“
ማእዲ	፪ይ	ወርዲ	ወረዲ	“
ማዕጠና	“	ማጣኛ	ማጠኛ	“
ማጮሎ	፩ያ	መጨሎ	መጨሎ	“
ምህድሀድ	“	መሸተት	መሸተት	“
ምሕሻላኸ	“	ሐሸለኸ	ሐሸለኸ	“
ምሕንካሰ	“	ማንከሰ	ማንከሰ	“
ምሕንኳኸ	“	ማንቀር	ማንቀር	“
ምሕያኸ	“	ቅርጥማት	ቀርጥማት	“

ምጎታም	፪ይ	መለከክ	መላከክ	“
ምሉቕሉቕ በለ	፬ይ	ምሉቕሉቕ በለ	ሙሉቕሉቕ በለ	“
ምልምላም	“	ሙግል	መገል	“
ምምሐር	፪ይ	መማሩም	መማሩንም	“
ምምስጋን	፩ያ	መወደስ	መወደስ	በል
ምምንጣል	“	መቅማት	መቀማት	“
ምምኩሳዕ	“	ማመስኳት	ማመስኳት	“
ምምያስ	“	መሸተኛ	መሸተኛ	“
ምራን ከፈርሰ	፫ይ	ጠምሮ	አጣምሮ	“
ምርሳን ደም	፪ይ	ንስር	ነስር	“
ምርቕራቕ	፩ያ	መጠቀጠቅ	መጠቅጠቅ	“
ምርዓድ	“	መሸቆፍቆፍጥ	መሸቆጥቆጥ	“
ምርኩስ	፪ይ	ሸማግለ	ሸማግሌ	“
ምስላብ	“	መቅማት	መቀማት	“
ምስማድ	፩ያ	ማሸረጥ	ማሸረጥ	“
ምስባር	“	ማነካት	ማነከት	በል
“	፪ይ	ማነቀሽ	ማንቀሽ	“
ምስባን	፩ያ	በሳቡና	በሳሙና	“
ምስንሳን	፪ይ	ዕቃ	ዕቃ	“
ምስንባእ	፩ያ	መበስበስ	መበስበስ	“
ምስክሕካሕ	“	መስቀጠጥ	መስቅጠጥ	“
ምስይጣን	“	ስንጣን	ስይጣን	“
ምስጋን	፪ይ	አብዒልን	አብዒልን	“
ምስጣሕ	፩ያ	ማሳጣት	ማስጣት	“
“	“	መስተር	መስተር	“
ምሻጥ	“	መገበየት	መገብየት	“
ምሽራብ	“	መሥረገ	መስተር	“
ምሽባብ	“	መሽባብ	መሥረግ	“
ምሽታት	“	መሸተት	መሸብብ	“
ምቕምጣዕ	“	መልወስ	መለወስ	“

ምቀርማም	“	አቆራረስ	አቆራረስ	“
ምቕሻሻ	“	ምቕሻሻ ር	ቀሻሻ ር	በል
ምቕንዳፍ	“	መሻካር	መሻካር	“
ምቕንጣብ	፩ያ	ማቀንጠስ	መቀንጠስ	“
ምቀንጻል	“	ወረቁትን	ወረቀትን	“
ምብሕታው	“	ብቻኛ	ብቻኛ	“
ምብአስ	“	የባስ	የባስ	“
ምብዘት	“	መባዘት	መባዘት	“
ምትባዕ	፪ይ	ተርብዔ	ተብዔ	“
ምንባር ካራ	፩ያ	ታረጅ	ታራጅ	“
ምንክልላኦ	“	መዘገየት	መዘግየት	“
ምንዛዕ ዝብል ምንዛዕ በሎ				
ምንጣቕ	፩ያ	መቅማት	መቀማት	“
ምንጻኅ	“	ነጻሄ ር	ነጽሄ ር	“
ምንፍርራህ	“	ማንገረበድ ዛቿ	ማንገርበድ ዛቻ	“
ምእዛዝ	“	አስኬድ	ማስኬድ	“
ምዕማም	“	መቅማት	መቀማት	“
ምዕምፃፅ	“	“ “	““	“
ምዕቋብ	“	መዋስ መሆን	ዋስ መሆን	“
ምዕታብ	“	ዕብትበትን	ዕትብትን	“
ምዕትዐት	“	አጥብቅ	አጥብቆ	“
ምዕናድ	፪ይ	ደንቁሮ	ደንቀሮ	“
ምዕናፍ	፩ያ	ነፈሊም	ነፈሊያም	በል
ምዕዛር	“	ማስቀንጠር	ማሸቀንጠር	“
ምዕጣር	“	መጨምደደ	መጨምደድ	“
ምዕጻው ዝብ ምዕጻው በሎ				
“	“	መዝገታ	መዝጋት	“
ምዕጻፍ	፩ያ	አቤቱታን	አንቱታን	“
“	፪ይ	ማስጠት	መስጠት	“
ምዕፋል	፩ያ	የዘንጋዳም	የዘንጋዳም	“

ምዕፋር	፪ይ	መድፈቅ	መድፈቅ	“
ምዃፍ	፩ያ	ለሚወድቀውን	የሚወድቀውን	“
ምኸላስ	፩ያ	መነጠር	ማንጠር	“
ምኸላእ	፩ያ	መንሥታ	መንሣት	“
ምኸላኳል	፪ይ	መከራከራል	መከራከር	“
ምኸላኳል አይሰፈሩን ኢዩ				
ምኸላማር	፩ያ	መቆቸት	መጎቸት	“
ምኸላኳም		ማሰኘታ	ማሰኘት	“
ምኸላኸር	“	መጣላት	መጣላት	“
ምኸላሰ	“	ማሰረር	ማሰረር	“
ምኸላታር	፩ያ	መቅማት	መቀማት	“
ምኸላኳይ	“	ኳኸዮ	ኸዮኸዮ	“
ምኸላፋይ	“	እንጀራት	እንጀራን	“
ምኸላካፍ	፪ይ	ጨጉሪ	ጨጉሪ	“
ምውቃዕ	፪ይ	ማማረት	ማምረት	“
ምውዳቕ	፩ያ	መደበለል	መደብለል	“
ምውጋዕ	“	ማውጋት	መውጋት	በል
ምውጥጥ	“	ለመምታት	ለመምታት	“
ምዝላቕ	“	የታሰረው	የታሰረው	“
ምዝማው	“	መሸርመጥ	መሸርመጥ	“
ምዝራፍ	“	መቅማት	መቀማት	“
ምዝቻር	“	ዘቆረ	ዘቀረ	“
ምዝቅባብ	“	መቀበተት	መቀብተት	“
“	“	መቀበጠጥ	መቀብጠጥ	“
“	“	መቀበደድ	መቀብደድ	“
ምዝባጥ	“	ማዘራት	ማዘራት	“
“	፫ይ	ማነጎድ	ማነጎድ	“
“	፬ይ	ማመረት	ማምረት	“
ምዝንባዕ	፩ያ	ማጎበጥ	ማጎበጥ	“
ምዝፋን	“	ማዘመር	ማዘመር	“

ምዥቦቃቅ	“	መጎፈየት	መጎፍየት	“
ምድልዓስ	“	ማነከስ	ማንከስ	“
ምድልፋጽ	“	“	“	በል
“	“	“	“	“
ምድቃስ	“	ማንቀላፈት	ማንቀላፋት	“
ምድቋስ	“	ማድቄስ	መደቄስ	“
ምድቃቅ	“	ማነከት	ማንከት	“
ምድባይ	“	ማደባት	ማድባት	“
ምድንጓይ	“	መዘገየት	መዘግየት	“
ምድዕጓጽ	“	ማነከስ	ማንከስ	“
ምድዋል	፪ይ	ደዊሊ	ደዊሉ	“
ምድዳይ	፫ይ	በመልካቸ	በመልካቸው	“
ምድጓል	፩ያ	ማሸጎብ	ማሸጎብ	“
ምድጓስ	“	መድጎስ	መደጎስ	“
ምድጓን	“	በዱሉ	በዱላ	“
ምድፍዳፍ	“	ማራመድ	ማርመድ	“
ምድላዕ	“	መንዘርበብ	መንዘርበብ	“
ምጉሐል	“	መቅማት	መቀማት	በል
ምግሕታን	“	መንፋቀቅ	መንፏቀቅ	“
ምጉሕጓሕ	“	መሞርሞር	መሞርሞር	“
ምግልዣዥ	“	ገልጃጀ	ገልጃጃ	“
ምግልዳም	“	ማሸረጥ	ማሸረጥ	“
ምጉራሕ	“	መልገም	መለገም	“
ምግርናብ	“	መቀንደል	መቀንደብ	“
ምግርናው	፩ያ	ማላቀቅ	መላቀቅ	“
ምግርናው	“	መወለም	መወለን	“
ምግስራጥ	“	መጎደፍ	መጎደፍ	“
ምግናሕ	“	ጎንሑ	ገንሑ	“
ምጉናሕ	፪ይ	ጉንሑ	ጎንሑ	“
ምግናዝ	፩ያ	መገነዝ	መገነዝ	“

ምጉንጓን	“	መደበል	መደበል	“
ምግዕዛም	“	ማዘጋጀት	ማዘጋጀት	“
ምግዕጋዕ	“	ማስገደድ	ማስገደድ	“
ምግዛዝ	፪ይ	የጥጃቃ	የጥጃቃ	“
ምጉያሕ	፯ይ	መደምደም	መደምደም	“
ምጉዳብ	፩ይ	መደኸየት	መደምደም	“
ምግዳዕ	“	መደኸየት	መደኸየት	“
ምጉዳፍ	“	መጉደፍ	መጉደፍ	“
ምጥራስ	“	መመደምደም	መደምደም	በል
ምጥራጥ	“	መቅደደ	መቅደድ	“
ምጥርሳቕ	“	መጠቅጠቅ	መጠቅጠቅ	“
ምጥንባው	፪ይ	መበከት	መብከት	“
ምጥፋእ	፩ይ	መውደም	መውደም	“
ምጭላው	“	ማጠነዛት	ማጠንዛት	“
ምጭምዳድ	“	ማጨርመመ	ማጨርመም	“
ምጭብባጥ	“	መባበል	መባባል	“
ምጭን	“	መትረረ	መትረር	“
ምጭንቋር	“	መንሻረር	መንሸቀረር	“
ምጭኸጫኸ	“	የብቃያ	የቡቃያ	“
ምጽላእ	“	መታከት	መታከት	“
ምጽላግ	“	መባከን	መባከን	“
ምጽማቕኦ	“	መጠምዘድ	መጠምዘዝ	“
ምጽቃጥ	፪ይ	መምለስ	መመለስ	“
“	፫ይ	ጸቕበ	ጸቕጠ	
ምጽናሕ	፩ይ	መዘገየት	መዘግየት	“
ምጽንቃቕ	“	ማንቀረብ	ማንቀር	“
ምጽንፋፍ	“	“	“	“
ምጽቀግ	“	ማቋጠር	መቋጠር	“
ምጽፋሕ	“	ልላም	ሌላም	“
ምፅላው	“	እንዲደረቅ	እንዲደርቅ	“

ምዕጋም	“	የማይቻይ	የማይቻል	“
ምፍላጉ	“	ደንገጦ	ደንግጦ	“
ምፍራም	“	ብጽሑፍ	በጽሑፍ	“
ምፍሳስ	፪ይ	መሠገር	መሥገር	“
ምፍሽኳል	፩ይ	ማማሽሽ	መሚሽሽ	“
ምፍታል	“	ማነዘር	ማንዘር	“
ምፍናይ	“	መሸተት	መሸተት	በል
ምፍጋግ	“	በሥባባት	መሥባቱ	“
ምሃቂት	“	መንኰርኩርኩዕታ	መንኰርኳዕታ	“
ረም በለ	“	በረምታ	በርምታ	“
ረአየ	“	አስበ	አሰብ	“
ረኩዔ	“	እንዲት	አንዲት	“
ረዘረዝ በለ	“	አቃተወ	አቃተው	“
ረዳኢ	“	የመረዳ	የሚረዳ	“
ረዳኢት	፪ይ	ናዳት	ረዳት	“
ረግረግ	፩ያ	ረግረገ	ረገረገ	“
ረፈፍ በለ	፪ይ	ስታዝግም	ስታዘግም	“
ሩሕ	“	የለው	የለውም	“
ራህዲ	፩ያ	እንፋይት	እንፋሎት	“
“	፬ይ	አዳረ	እዳሪ	“
ራእሲ	፪ይ	ከምንውቃቸው	ከምናውቃቸው	“
ርሙስ	፩ያ	ደካመ	ደካማ	“
ርግሄ	“	ሠመዝ	ሠበዝ	“
ሰሎኹ	“	ፈትለክ አለ	ፈትለክ አለ	“
ሰለው	፪ይ	እያፈናጨፈ	እያፈናጨረ	“
ሰላዬ	፩ያ	ተጠንቀቁ	ተጠነቀቁ	“
ሰሙን ዘጥ	“	አዘጥዛጭ	አዘጥዛጭ	“
ሰማዕቲ	“	አማኖች	አማኞች	“
ሰምሀል	፪ይ	አሚነስነስ	አሚነሰነሰ	“
ሰቕጥቀጥ በለ	፩ያ	እስክስክስታን	እስክስታን	“

ሰቋር	“	ቀለቤት	ቀለበት	በል
ሰበር	“	ሰበር	ሰበር	“
ሰባኪ	“	ሰበኪ	ሰባኪ	“
ሰባኸኪ	፪ይ	በንጉሥ	በንጉሥ	“
ሰናፍጭ	“	ይሰረሰራል	ይሰረሰራል	“
ሰንገወ	፩ያ	አኩላሽ	አኩላሽ	“
ሰንጋሊ	“	አባባሊ	አባባይ	“
“	“	የሚያብል	የሚያባብል	“
ሰንጠረዥ	፪ይ	ሰሌዴ	ሰሌዳ	“
ሰኹለለ	፩ያ	ተሰጋለበ	ተሰጋለበ	“
“	“	ስከሰከ	ስከሰከ	“
ሰደኸ	“	ስያሐ	ስያሕ	“
ሰገደ	፪ይ	የተቋረጠ	የተቋጠረ	“
ሱካር	፩ያ	ሱካር	ሱካር	“
“	“	ሱካር	ሱካር	“
“	“	ትንክስ ትንክሳ	ጥንቂሽ ጥንቂሻ	“
ስሕብ ጉልድም	“	እጀኛ	አጀኛ	“
ስምብር	“	ስምብር	ስምበር	“
ስር በለ	“	ጩቤ	ጮቤ	“
ስርቂ	“	ሸሚያ	ሸሚያ	በል
ስርባዳ	“	ስረባዳ	ሰብራዳ	“
ስብራት	“	ጉልህ	ጉልህ	“
ስብቅል	“	ሦሥታም	ሥሥታም	“
ስቴፍ	“	ስነፍ	ስቴፍ	“
ስንእንእ በለ	“	ተንቀበረረ	ተንቀባረረ	“
ስግ በለ	“	መቅሙም	መቆሙም	“
ስጡሕ	“	ይማይረባ	የማይረባ	“
ሸመለ	“	በሹመል	በሸመል	“
ሸመመ	“	ጨረሽ	ጨረሰ	“
ሸረር በለ	፩ያ	ተቅማጥ	ተቅማጥ	“

ሸረውረዋ	፩ያ	ቀብራዣ	ቀብዣራ	“
ሸረፋ	“	መሳሰት	መሳሳት	“
ሸቃሊ	”	ደምዘኛ	ደምዘኛ	“
ሸቆበጥበጥ በለ	፪ይ	አትንቀባረረ	አትንቀባረረ	“
ሸበድበድ በለ	፩ያ	ስለ	በለ	“
ሸብለለ	፪ይ	ሸራባን	ሹራብን	“
ሸታቲ	፩ያ	የሚሸተት	የሚሸት	“
ሸናዕ በለ	፪ይ	ተነኩሲተት	ተነኩስነሺ	“
ሸኻ	፪ይ	ግጠሽ	ግጦሽ	“
ሸክ	“	የእስም	የእስላም	“
ሸወሽ	“	አስቸገረ	አስቸገረ	“
ሸውረረ	“	ተጠናገረ	ተጠናገረ	“
ሸጥ በለ	፪ይ	ሸጥ ሸጥ	ሾጥ ሾጥ	“
ሸፋፈተ	፩ያ	ሸፈታ	ሸፈተ	“
ሸንበቆ	“	ሸንባቆ	ሸንበቆ	“
ሸልሐ	፪ይ	የወገድ	የወንድ	“
ሸርሙጥና	፩ያ	ገለምታ	ገለምታ	“
ሸርፍ በለ	“	ሸረፍ	ሸረፍ	“
ሸኩሽኳ	“	ማታኩቲ	ማታ ኩቲ	“
ሸዋ	፩ያ	ሾዋ	ሸዋ	በል
ሸባጥ	“	አሸንቋጦ	አሸንቋጦ	“
ሾኹሻኹ	“	ሶልሷለ	ሶልሷለ	“
ቆላሕላሕ በለ	“	ራዳ	ራዶ	“
ቀላጦ	“	ልጡን	ልጡ	“
ቆሎ	“	እንቁርም	እንቁርጥም	“
ቆመለ	“	ቁማልን	ቅማልን	“
ቀረመ	“	ቀረመ	ቃረመ	“
ቀረሰ	“	ቀርሰን	ቀርሰን	“
ቀርሔት	“	በቀልምሸሽ	በቀለምሸሽ	“
ቀሰይ በለ	“	አለ	አለ	“

ቀሳቄስ	“	ነካከው	ነካካው	“
ቆስቆስ	፪ይ	ተረቆስ	ተረከብ	“
ቆስጠ	፩ይ	ቆሽት	ቆሽት	“
ቀቆው	“	አስካካት	አስካካች	“
ቀብቀብ በለ	“	ራዳ	ራደ	“
ቆነቆነ	“	ተንዠባረረ	ተንዠባረረ	“
ቆንጠጠፈ	“	ቀንጠፍጣፋ	ቀንጠፍጠፍ	“
ቀኝ ጌታ	“	የደብራ	የደብተራ	“
ቀወደ	“	ቄወደ	ቄየደ	በል
ቀደድ በለ	፪ይ	ሙብረት	ሙብራት	“
ቀጠልያ	፩ያ	ቀጠልያ	ቅጠልያ	“
ቀጣፊ	“	ምንምንቴ	ምናምንቴ	“
ቀጨለ	“	አስጮኸ	አስጮኸ	“
ቂም	“	ቢጸለይ	ቢጸልይ	“
ቃጫ	“	ጥርሾ	ጥረሾ	“
ቃሕ በለ	“	ባደርግስ	ባደርግስ	“
ቃንጫ	“	ጥንቂስ	ጥንቅሽ	“
ቃዐነ	“	ጐረነ	ጐረና	“
ቅርሱስ	“	ቀስማዳ	ቀሽማዳ	“
ቅርባበሽ	፪ይ	ስፈዱለት	ስፈለት	“
ቅርጽራጽ	፩ያ	ብርስጣስ	ብጥስጣሽ	“
ቅና	፩ያ	ሹርባ	ሽርባ	“
ቅንጥስጥስ በለ	፬ይ	አበት	አቤት	“
ቆቆብ	፩ያ	የእልኸነቱ	የእኸልነቱ	“
ቆፎ		ቆፎ	ቀፎ	“
በለለ	“	ተባላሽ	ተባላሽ	“
በለሳን	“	ያማያበላሽ	የማያበላሽ	“
በራሲ	“	በራሲ	በራሽ	“
በባይ	“	መጣትኑ	መጣችኑ	“
በዓለ ፶	“	የጳራቅሊጦስ	የጳራቅሊጦስ	በል

በዓለ ሳምንቲ	፩ያ	ሰሞነኛ	ሰሞነኛ	“
በዓለ ጸጋ	“	ያጊኛ	ያገኛ	“
በደየ	፩ያ	ጠፊቸ	ጠፍቼ	“
በደዶ	“	የበው	የበላው	“
ቡራይ	“	ዝንጉርጉር	ኸንጉርጉር	“
ባህነነ	“	ቶባባነ	ተባነነ	“
ባላ የብሉን	“	አፋረስ	አፋረስ	“
ባእሲ	፪ይ	እምባጋሮን	አምባጋሮን	“
ባይቶ	፩ያ	ወጅልስ	ወጅልስ	“
ቤት ጸሎ	“	መቃኛ	መቃኞ	“
ብዙጎ	“	ሐዝቢ	ሕዝቢ	“
ተሐሳስበ	“	ተቀጣጠረ	ተቆጣጠረ	“
ተሐጎሰ	“	ደስ	ደስ	“
ተላፈነ	፪ይ	ማኅበረተኞች	ማኅበረተኞች	“
ተመላሐሲ	፩ያ	ምላሰኛ	መላሰኛ	“
ተመክሔ	፪ይ	ከተመካበት	አትመካበት	“
ተማደረ	“	ተፈካከረ	ተፈካከረ	“
ተረው በለ	፩ያ	ይብስኒ	ይብለኒ	“
ተሰገረ	“	በበሽተ	በበሽታ	“
ተርኩሰ	፪ይ	የጋላ	የጋለ	“
ተሳካነ	፩ያ	ሳይማ	ሳይሰማማ	“

(መብል ፯ አፍ) ዘጠንያ ዝብል ድምሱስ ኢዩ።

ተሸባሪ	፩ያ	ተሸበራ	ተሸባሪ	“
ተሸናፊ	“	ተሰናፊ	ተሸናፊ	“
ተሸዔ	“	አድረገ	አደረገ	“
ተቆናዬ	“	ተቃኚ	ተቀኚ	“
ተበራረኸ	“	በበየኩላቸው	በየበኩላቸው	በል
ተተምተመ	፪ይ	አበት	አቤት	“
ተኸራኸረ	“	በላንጣ	ባላንጣ	“

ተኸረየ	፩ያ	በትን	ቤትን	“
ተኸዕነነ	፪ይ	ተከፊነነ	ተከፋነነ	“
ተወርዔ	፫ይ	ተጊየጊያጠ	ተጊያጊያጠ	“
ተውላሕላሕ በለ	፩ያ	ወደም	ወይም	“
ተጎላበበ		ተከናናበ	ተከናነበ	“
ተገበነ	“	ተተንከፊል	ተተነከፊል	“
ተገወ	“	በምጧ	በምጥዋ	“
ተጋሀደ	“	ገሀድ ሆነ	ገሀድ ሆነ	“
ተጋጨወ	“	ተንገጫገጭ	ተንገጫገጨ	“
ተጠራቆመ	፩ያ	ትጠራቀመ	ተጠራቀመ	“
ታሪኸይና	“	ታሪከኛ	ታሪከኛ	“
ታኳ	“	ታራ	ተራ	“
ትልኸ በለ	“	አቀስተ	አቃስተ	“
ትዕግሥቲ	“	ርጋት	ርጋታ	“
ትጉልጉል	“	ዶንዶ	ደንዶ	“
ካሀወ	“	ዕረፊት	ዕረፊት	“
ካሃሊ	“	የሚንደረባ	የሚደረባ	“
ካቆዘ	“	ካቀዛል	ካቅዟል	“
ካብሔ	“	አውሬ	አውሬ	“

ነብር ኢድ ዝብል ነብሪ ኢድ ብሎ።

ካዋኒቶ	“	መላላጭ	መላላጫ	በል
ካዘለ	“	ቦጭቀ	ቦጨቀ	“
ካገፈ	፪ይ	አደረገብኝ	አደረገልኝ	“
ካጠቐ በለ	“	ይወጣልዎል	ይወጣልዎታል	“
ካፃ	፩ያ	ናፃ	ነፃ	“
ካፍዓ	፫ይ	ፋያዓ	ፋይዓ	“
ናባዩ	፩ያ	አመኸኸኚ	አመኸኸኚ	“
ናሕና	፪ይ	ሒዩ	ሒዩ	“
ንእዲ	“	ሙሽራ	ሙሽራ	“

ንዑው	፩ያ	ንዑው	ንዑው	“
ንዳእቲ	“	ሰንደቀ	ሰንደቀ	“
ንግግር	፬ይ	የተጋ ዝብል ጥፋእ ኢዩ።		
አ!	፩ያ	ደምፅ	ድምፅ	“
አለብ አለብ በለ	“	ወፍራው	ወፍራሙ	“
አረመጸረም	“	ጥለኛት	ጥለኞች	“
አረጋግዜ	“	አበረታት	አበረታታ	“
አሰሐየ	፫ይ	ሰውነቴ	ሰውነቴን	“
አሰር	፩ያ	ገድላችው	ገድላው	“
አሰምዔ	“	እዮልኝ	እዮልኝ	“
አቀላልባ	“	አቀላለበ	አቀላለበ	“
አቕጫጫ	“	የሰው	የሰው	“
አበው	“	የቀድም	የቀድሞ	“
አበጀኡ	“	ይምታብኝ	ይምታብኝ	“
አቢሽ	“	ሸናፍጭ	ሰናፍጭ	“
አባዕከ	“	“	“	“
አባጨወ	“	ነገረን	ነገርን	“
አባጽሑ	“	አራጀ	አራዠ	“
አብረረ	፩ያ	ገለሞታ	ጋለሞታ	በል
አቦ	፮ይ	አበት	አባት	“
አቦ	፩ያ	ለምለል	ለምለም	“
አስተኃባብአ	“	ያደባበቅ	ያደባበቅ	“
አተስፈወ	“	ተስፋን	ተስፋን	“
አተኋሽሳ	“	የመትኩስ	የመተኩስ	“
አቴት	፪ይ	ጠፊት	ጠፍቼ	“
አንቀደ	“	አተምከር	አትምከር	“
አንቋቋሐ	፩ያ	አስካል	አስኳል	“
አንገዑተ	፪ይ	ትክሻው	ትክሻው	“
አንገጽገጸ	፩ያ	ባፋ	ባፋ	“
አንግሄ	“	በማለደ	ማለደ	“

አንፊ	፪ይ	ሰምቼዎታለጉ	ሰሚቼዎታለጉ	“
አአላልኻ	፩ያ	አዘፋፈት	አዘፋፈቅ	“
አዕቀለ	፪ይ	እናትሽ	እናትሽ	“
አዕዘረ	፩ያ	አስቀነጠረ	አሸቀነጠረ	“
አኻፈየ	፫ይ	ያረግልሃል	ያረግልሃል	“
አወናበደ	፩ይ	አወናበደ	አወናበደ	“
አዋድቻ አድግ በቕሊ	፪ይ	ሳያሸነፍ	ሳያሰንፍ	“
አውላይ ተወላይ በለ	፩ያ	ወላ- ሸክላ	ወላ - ሸግላ	“
አየን	“	የትቐው	የትኛው	“
አደብ	፪ይ	ታገሥ	ታገሠ	በል
አደናግጻ	፩ያ	አደነጋገጥ	አደነጋገጥ	“
አዳሀለለ	“	አረሳሳቶ	አረሳሰቶ	“
አዳፍኤ	“	እንጂ	እንጂ	“
አጐላመጸ	“	አርጌ	አርጌ	“
አገልግል	፪ይ	አለልሽ	አለልሽ	“
አገባብኤ	፩ያ	አገኘ	አገኘ	“
አጋውል	፪ይ	ዘውሉ	አጋውሉ	“
አጓዲ	፫ይ	ሳይደርሱን	ሳይደርሱብን	“
አግባእና ግብሪ	፩ያ	ይግባእ	አግባእና	“
አግብኤ	፪ይ	ደረገ	አደረገ	“
አጠቐጠቐ	፪ይ	ግራተ	ግራተ	“
አጠጥሔ	፬ይ	አስቀደመሽ	አስቀድመሽ	“
አጨንገፊ	፩ያ	አስጨንገፊ	አስጨንገፊ	“
አጨፋፍና ዝብል አጨፋፍራ በሎ				
አፈርታታ	፬ይ	ጥፋተተኛውን	ጥፋተኛውን	“
አፈጓንዳ	፪ይ	ሕጹይ	ሕጹይ	“
አፍሐዊ	፩ያ	እንክርት	እንክርት	“
አታይ	“	እመሆይ	እማሆይ	በል
አትዮጵያ	፫ይ	ዘውትር	ዘውትር	“
አዮቤል	፩ይ	የንግሥ	የንግሥ	“

እንቀላሊሕ	፪ይ	አዲሱ	አዲስ	“
እንብልተይና	፩ያ	በሻምባቆ	በሸምባቆ	“
እንታይዶስ	“	ወላ - ሸክላ	ወላ - ሸግላ	“
እንደስዶስ ዝብል እንደስዶስ በሎ				
“	፩ያ	ወላ -ሸክላ	ወላ - ሸግላ	“
እኩ	“	ተኩክ	ኩክ	“
እኩላ	“	ማሸት	ምሸት	“
እዋን	“	መሽ	መሽ	“
እዚኤን	“	ቅርቢቹ	ቅርቢቱ	“
እዝይ	፪ይ	ለማጣላን	ለማጣላት	“
እዝይ	፱ይ	ልናገራል	ይናገራል	“
እዝኒ	፪ይ	ብላይሽ	ብላሽ	“
እጅ - ጠባብ	፩ያ	ባልጅገ	ባልጅጌ	“
ዐለበ	“	ማማልከቻን	ማመልከቻን	“
ዐመፅ ሸንቲ	“	የሸን	የሸንት	“
ዐረጃጅኖ	“	ቀንዳውጣ	ቀንዳውጣ	“
ዐረጓጉድ	“	ቅጣል	ቅጠል	“
ዐረግረግ በለ	“	አጐራ	አጓራ	“
ዐርመመ	“	ፈጽም	ፈጽሞ	“
“	“	አረዥ	አረጅ	“
ዐርቦ	“	ብላሽ	ብላሽ	“
“	“	የማቅለለ	የማቅለል	“
ዐርከ	“	የሚዜዩቹ	በሚዜዩቱ	“
ዐሰለ	“	ውጥቶ	ወጥቶ	“
ዐሰባ	፪ይ	ወስባ	ዐሰባ	“
ዐሰዐስ	፩ያ	ደነበሰ	ደነበሸ	“
ዐቋሪ	፪ይ	ዐቋረ	ዐቋሪ	“
ዐበጅ በለ	፩ያ	ሊዋትት	ሊዋትት	“
ዐበዪ መኣዝን	“	መሥራቆ	ምሥራቅ	“

ዐተኸ	“	ችኮዋል	ችኮዋል	“
ዐንኩረ	፫ይ	ትሉግሉግ	ትሉግሉግ	“
ዐንዳረ	፩ያ	ተቋጣሪ	ተቋጠረ	“
ዐንዳሪት	“	ዝላ	ዝላይ	“
ዐውደ - ነገሥት	፪ይ	መናፍት	መናፍት	“
ዐውደ - ዓመት	፫ይ	እንፈጥዛለን	እንፈነጥዛለን	“
ዐይኒ (ሐሰዩ)	፩ያ	ጠመቀ	ጨመቀ	“
ዐይኒ (ቁርበት)	፩ያ	እብጅ	አበጅ	“
“	“	ዐሪጎም	አሪጎም	በል
ዐይኒ (- ኑ ኅፋር)	፪ይ	ዐይነ	ዐይኑ	“
ዐደኸ በለ	፩ያ	ዘለበደ	ዘላበደ	“
ዐጋመ	“	ዐጋመ	ዐጋሜ	“
ዐጠጥ በለ	፬ይ	አታጉረመርመ	አታጉረምርም	“
ዐፈፎ	፩ያ	ሸልፋት	ሸልፋ	“
ዐፍራ	“	አረፋት	አረፋት	“
ዐድ	“	ዐድን	ዐድን	“
ዕልለሊት	፪ይ	አውጺኻ	አውጺእካ	“
ዕልዕል	፩ያ	ዕመቅ መቅ ጉድጓድ ዝብል ድምሱስ ኢዩ።	ጥልቅ	“
ዕማም	“	ተላላ	ተላላ	“
ዕርቂ	፪ይ	የዕርቅ	የዕርቅ	“
ዕቁን	፩ያ	የቀለካ	የተለካ	“
ዕንቅፍቲ	“	ዕንቅፍት	ዕንቅፋት	“
ዕንኪሊል በለ	“	ቀረከዋረረ	ተንከዋረረ	“
ዕንኪሊውሊው	፫ይ	መከራይን	መከራየን	“
ዕንጢሊቕ	፩ያ	ዕንጢሊቅ ር	ዕንጢቕለይ ር	“
ዕንፋሩር	፪ይ	ሁኖታል	ሁኖበታል	“
ዕኸቲ	፩ያ	ጥሪኝ	ጥርኝ	“
“	፪ይ	ተቡና	ተቡና	“
ዕውልውል	፩ይ	ዕውልወል	ዕውልውል	“

ዕያገነዳ	“	የሙግል	የመግል	“
ዕጉግ በለ	“	ጅብ	ጅብ	
ኩሜ	“	አከማቸ	አከማቸ	
ከመይ ?	“	አጅጉን	እጅጉን	
ከረመ	“	ከረሙኝል	ከረሙልኝ	
ኩረሾ	“	ኮቸሮ	ኩቸሮ	
ከረብረብ በለ	፪ይ	ዱምቡል	ዱምቡል	
ኩርኩመ	፫ይ	አገራቱው	አገራቸው	
ከተመ	፪ይ	አክትመሃል	አክትመሃል	
ክትሪ	“	በዝቲል	በዝቲል	
ኩናዕ	፩ያ	የጋዜን	ያጋዘን	
ከውታ	“	አይተዛውሩ	አይትዛውሩ	
“	፪ይ	ወድቀት	ውድቅት	
“	“	አትሸራሸሩ	አትንሸራሸሩ	
ከይ		ነበረን	ነበርን	
ኩርማጅ		ግራፋቸው	ግረፋቸው	
ኩፍየት	“	አለቤት	አለበት	“

ኩሐ ዝብል ኩሐ በሎ

ካሪቦ	፩ያ	ቀርቦታ	ቀርቦታ	በል
ካራ	“	ቤላዋ	ቢላዋ	
ኳሰየ	“	ጭርቅን	ጨርቅን	“
ካፍር	“	በሽት	በሽታ	
ኩሕኖ ኮነ	፪ይ	ዕቃቸን	ዕቃችን	“
ክሕደት	፩ያ	ክሕደት	ክሕደት	
ክሉል	“	የተገረደ	የተጋረደ	
ክሊ	“	“	“	
ኩልመት	“	ሁሉ ሕዝባችን	ሕዝባችን ሁሉ	
ኩርምራም	“	ተቆራሽ	ተቀራሽ	
ክሣድ	“	እግር	እገሪ	“

ክሲ	፪ያ	መጠየት	መጠየቅ	“
ኩቱእ	፩ያ	ነግር	ነገር	“
ኩትሻ	“	ጉትታ	ጉትቻ	“
ክትፎ	“	ክትሮሽ	ክትፎቸ	“
ክንብልብል በለ	፬ይ	የሚያርገው	የሚያረገው	“
ወልፋስ	፩ያ	ምናንቴ	ምናምንቴ	“
ወንዛፊት	“	የሻማ	የሸማ	“
ወንጌል	፪ይ	ባረሜኔው	ባረመኔው	“
“	፭ይ	ይሚፈቱ	የሚፈቱ	“
ወደቆ	፩ያ	አውዲቁዎሎ	አውዲቆዎሎ	“
ወደይ	“	የሚዘፍነው	የሚዘፍነው	“
ወዲ	፲፪	ሳይማሙ	ሳይስማሙ	“
ወገን	፩ያ	ዘንደ	ዘንድ	“

ወዝ (አብ ወዝ “ፈገግ አለ” ዝብ አብ “ወገግ በለ” አውርዶ)

ወጣጠነ	፩ያ	ትናሽ	ትንሽ	“
ወጭወጨ	፪ይ	በምጣ	በጣም	“
“	“	ጣፍህ	ጤፍህ	“
ወፍሪ	፩ያ	ግጠሽ	ግጦሽ	“
ዋንጫ	፪ይ	ብትሰጠን	ብትሰጠን	“
ዋዲላ	፩ያ	ለቅምበት	ቀጥልበት	“
ውሉድ	“	አሉሁን	አሉህን	“
ውሩይ	“	የታወቀ	የታወቀ	“
ውሪኪኩ በለ	“	ተንጫጫሽ	ተጫጫሽ	“
ወሮዋይ	“	ዝንጉርጉር	ዝንጉርጉር	“
ውቆይ	“	በቆሎን	በቆሎን	“
ውቕሮ	“	ወፍጨ	ወፍጮ	“
ውግአት	፪ይ	አምኛል’ኛ	አምኛል’ና	“
ውጣረ	“	ሳይዘንጊ	ሳይዘነጋ	“
ውጭጭ በለ	፩ያ	ተንጫጫሽ	ተጫጫሽ	“

ዘመመ	፩ያ	ተሰናዳ	ተሰናዳ	“
ዘረባ	፬ይ	ቁይና	ቁይታ	“
ዘርቱም	፩ያ	ደርቱም ስርዝ ነው።		
ዘርጊ	“	ፉርሽ	ፉርሽ	“
ዘርጋሕጋሕ በለ	“	ተንዘረጋ	ተዘረጋ	“
“	፫ይ	“		“
ዘመን አምጽኦ	፪ይ	አመጣች	አመጣሽ	“
ዘብዘብ በለ	፫ይ	ዘግደግ አለ	ዘግዘግ አለ	በል
ዘው በለ	፩ያ	ያንጌት	ያንገት	“
ዘፈፈ	“	ምክኛት	ምክኛት	“
ዘፋን	፪ይ	ሻለቃ	ሻለቃ	“
ዘብጢያ	“	ዘብጢያ	ዘብጢያ	“
ዘንዛን ተባሃለ	“	ተጨቃጭቋል	ተጨቃጭቀዋል	“
ዛዕጋፍ	፩ያ	ምኝ	ምኝ	
ዛዕፋፍ	“	ወዱት	ወሒድ	
ዛዘመ	“	ስራ	ስራ	
ዝንፋፍያ	“	ሎጀት	ልጀች	
ዝዕም በለ	“	አንገብበበ	አንገብበበ	
ዝዕያዕ በለ	“	ተጫጫሽ	ተጫጫሽ	“
ይሁዳ	፪ይ	ሁለኛ	ሁለተኛ	“
ደራረበ	፩ያ	ደራረድ	ደራረበ	
ደርጓዕጓዕ በለ	፪ይ	ተደረቀቀ	ተድረቀረቀ	“
ደቄሰ	“	ይፍጭ	ይፍጭ	
ደበለ	“	በልዮ	በልዩ	
ደበስ	፫ይ	ለሚለም	ለሚልም	በል
ደናብ	፪ይ	የዕደው	የዕዳው	
ደወል	፩ያ	መርዋ	መረዋ	“
ደውሑ		አንዝቀገገቀ	አንዝቀገገቀ	“
ደጀን	“	ደጀነ	ደጀን	
ዱለት	፪ይ	ተቃምም	ተቃምም	

ዳጎና	፩ያ	ገደሯ	ጊደሯ	
ዳምዳም በለ	፪ይ	አገኝ	አገኘ	
ዳንከራ	፩ያ	ሆራ	ሆታ	
ዳዕነወ	“	ልሸት	ሊሸት	
ድርገት	፪ይ	ከመቅደስ	ከመቅደስ	
ድርጎ	፩ያ	ዳርጎት	ዳረጎት	
ድሮ	፪ይ	ይዘገጃል	ይዘጋጃል	“
ድጅነ	፩ያ	ሞደሻ	መደሻ	
ድጉሰት	“	መደገብ	መደገብ	
ገሃጺ	“	ገማጭ	ገማጭ	
ጠለይ በለ	፩ያ	ያንካሴ	ያንካሴ	
ጠመየ	“	ተቸገረ	ተቸገረ	
ጠማመተ	“	ጨማማተ	ጨማመተ	
ጠበተ	“	ጋግሪልኝ	ጋግሪልኝ	“
ጠነግ	“	ኢዩ	ኢዩ	
ጠንቀላዕላዕ ቤል	“	ተንፈረፈረ	ተንፈራፈረ	“
ጥርሙዝ	“	ጥርሙዝ	ጠርሙዝ	“
ጥርቡሽ	፪ይ	የሚደርጉት	የሚያደርጉት	በል
ጥጡሕ	“	ሞቹ	ምቹ	“
ጨባጢ	“	አጥብቅ	አጥብቆ	
ጨብረረ	“	ሳይገባ	ሳያገባ	“
ጨካከነ	“	አያለ	አያሌ	“
ጨው ቀትሪ	“	እከተ	እስከ	“
ጨጓር	“	የበዛበት	የበዛበት	“
ጨፈፈ	“	መጨማጭ	መጭማጭ	“
ጭልም በለ	“	ዋል	ዋለ	“
ጭሩም	“	ጀሮው	ጀሮው	
ጭንጎት	፪ይ	ብርነት የለኝም	ባርነት የለኝም	
ጸረር	፩ያ	በለ	አለ	
ጸዳፍ	“	ሰርታታ	ሸርታታ	

ጸግ አበለ	“	ፈነጠገ	ፈነጠቀ	
ጸግነት	“	ባለ - ጠግ	ባለ - ጠጋ	
ጸፍራም	“	ምንቀኛ	ምቀኛ	
ጸሐ በል	“	ተንዘረጋ	ተዘረጋ	
ጸቅጥ	፫ይ	ትንኳሽ	ተንኳሽ	
ጸቡቕ	“	ሸጤ	ሾጤ	
ጸንዲ	፫ይ	የሚጎነጎነት	የሚጎነጎኑት	
ጸም ኅድራት	፪ይ	የሚያስታጉል	የሚያስታጉል	
ፀፀር	“	ግንባራ	ግንባሬን	
ፈረረ	“	ዶቄት	ዱቄት	
ፈረየ	፩ያ	አንዠረገገ	አንዠረገገ	
ፈረፈር	“	እንጎቸ	እንጎቸት	
ፈራህ	፫ይ	ቶስቲዕ	ቶስቲሳ	
ፈራዲ	፬ይ	ገብቲል	ገብተዋል	
ፈሳም	፩ያ	የሚደበስ	የሚዳበስ	
ፈዓራ	“	ማደረገ	ማድረግ	
ፈዛዝ	፪ይ	ሰለደጅ	ሰለጀጅ	
ፈደረይሽን	“	ከከባዕድ	ከባዕድ	
ፈጋዕጋዕ በለ	“	ተለያየ	ተለያየ	
ገለለ	፪ይ	ሰጦ	ሰጠ	በል
ገልገል	፩ያ	ግልገለ	ግልገል	
ገርሰምሰም በለ	“	በዳበስ	በዳበሳ	
ገርነወ	“	አረዥ	አረጅ	
ገርገረ	“	ትላንቶ	ትላገት	
ገርጋሪ	፪ይ	መሸጡ	መሸጡ	
ገሰመ	፫ይ	ዐይኑት	ዐይኑን	
ገበን	፫ይ	እንከን	እንከን	
ገብዛይ	፩ያ	ገብዛዩህ	ገብዛዩህ	
ገብሔ	፫ይ	ወዲየው	ወዲያው	
ገብዔ	፩ያ	አንገረበደ	አንገራበደ	

ገብገብ በለ	“	ተለቀቀ	ተላቀቀ	
ገትገተ	“	ጮበደ	ጨበደ	
“	“	“	“	በል
ገዥ	“	መጥፎ	ጥፉ	
ገናና	ጆያ	ደግና	ጀግና	
		ተፋላ -ሰማይ ገጥም	ተፋላሰ የማይገጥም	“
ገንጠረ	“	ግማሽ	ግማሽ	
ገዘዘ	“	አምላ	አምላክ	
“	“	በጎለ	በጎይለ	
ገዝገዝ	“	ጮበደ	ጨበደ	
ገድገዳ	“	ገዳገዳ	ገዳግዳ	
ገጥጓጢ	“	ተወስጥ	ተውስጥ	
ገፈፈ	ፀይ	ላይላዮን	ላይላዮን	
ገፈፍ በለ	ጆያ	ተዝረፈፈ	ተዝረፈፈ	
ገፋጠጠ	“	ሁለን	ሁሉን	
ገራማይለ	“	በጥቁረና	በጥቅርና	
“	፪ይ	ገራማይለ	ገራማይሌ	
ገዶ	ጆያ	ገራዴ	ገራዴ	
ጋሕታን	“	እንግሮቹን	እግሮቹን	
ጋቢ	“	እንዳይበርድብህ	እንዳይበርድህ	
ግሪእ በለ	“	ተደቀሶ	ተወቅጦ	
ግሪእ በለ	“	ቂጥኛም	ቂጥኛም	
“	፪ይ	ይንፈረከካል	ይንፈራከካል	
ግንባር	፫ይ	ዕደል	ዕድል	
ግዕዙይ	ጆያ	ዕድፋም	ዕድፋም	
ግዘፍ	“	ሦባት	ሥባት	
ጉድለት	“	ጉድልነት	ጉድሎነት	
ፋንፋን በለ	ፀይ	የሚሸሽ	የሚሸሽ	
ፊሕ	ጆያ	የምትወልድ	የምትወልድ	
ፊፍ አበለ	“	አርከፍከፍ	አርከፈከፈ	

ፋሕታሪ	“	የሚገደፍር	የሚገደፍር	
ፋረወ	“	ተጅንጉላ	ተጅንጉላ	
ፋንጣ	“	ፈንጣራ	ፈንጣራ	
ፋይቶት	“	ገለሞታ	ጋለሞታ	
ፍሕሶ	“	አስፓጎ	ሲባጎ	
ፍታል	“	የተፈለ	የተፈተለ	
ፍንትሊሕ በለ	“	ተንፈረገጠ	ተንፈራገጠ	“
ፍንጃል	“	ሲጫት	ሰጫት	
ፍጀት	“	ታራ	ተራ	
ፍጉር	“	የቀጠፈ	የተቀጠፈ	“
“	“	የቀሠጠ	የተቀጠፈ	“
ፎሮ	“	የትፈለመው	የተፈለመው	“

ምስጋና ይግባው ለሚገባው።

ይህን በካር የሆነውን ጽሑፍ ሳዘጋጅ ሳሳትመውም ስራው እንዳይገባደድ ጸሐፊው ላይ የተራደፈው በያይነቱ እንከን አንድም የማይሰተው ነው። አዳጋች ከሆነው በጉሙ ጨለማ ውስጥ ኑሮ የእንደ ሰሞሶን ስድበሰበስ ሸኝየ ባለቤቱ አምላክ እስራኤል ብቻ ነበርና ይህንን የድካሜ ትንሽ ፍሬ የተመለከተው ሁሉ እኔን ከማመስገን ርቆ ወይም ተጠንቅቆ ለባለቤቱ ለፈጣሪ ብቻ ምስጋናውን ለማቅረብ እንዲረዳኝ ማስጠንቀቄን ብዘነጋ ወርታ ቢስነቴ በታወቀብኝ።

(ፍሬ ጸማክ ተሴሰይ።)
አ . ዮሐንስ ገብ. እግዚ።

